

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

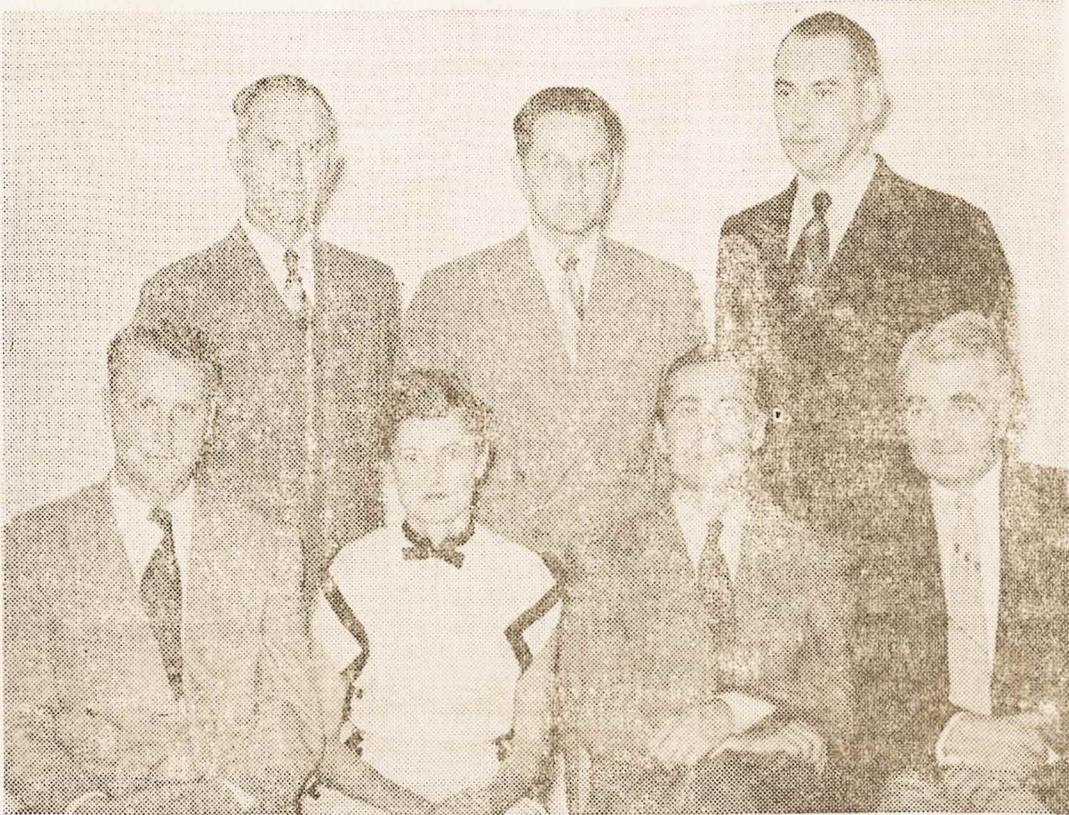
ADRESA:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 34 (332) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1953 m. RUGSĖJO - SEPTEMBER

PRICE 10 ct. XIII METAI

Hamiltonas sveikina visus tautiečius, atvykusius į Lietuvii Dieną!

Pirmosios Kanados Lietuvių Dienos organizatoriai — KLB Hamiltono apylinkės valdyba (iš kairės): vicepirmininkas K. Baronas, V. Subatnickaitė, pirmininkas inžinierius J. Kšivickas, Šalpos Fondo vedėjas J. Giedraitis, (stovi) — J. Mikšys, sekretorius St. Dalius ir išdėtininkas Vl. Antanaitis.
(Plačiau žiūrėk 2-rame puslapyje).

Pasaulinė įvykių savaitė

Savaitę trukusi Jungtinių Tautų Organizacijos pilnaities sesija, suaukta spręsti Korejos paliaubų ir taikos klausimui, užsibaigė. Kiek višinskis bemanėvravo, kad kaip nors Rusiją (lyg tą varną, prisidengusią povos plunksnomis), įterptų tarp neutraliųjų, vis dėlto jam nepavyko pasiepti juodų varnos plunksnų... JTO pilnaitis

NUTARĖ SUDARYTI POLITINĘ KONFERENCIJĄ 15 KARE DALYVAVUSIŲ.

Indija pati atsisakė dalyvauti toje konferencijoje. O Rusijai palikta teisė įeiti i komisią, jeigu ją kvies komunistinė Kinija arba šiaurinės Korejos komunistai, kuriuos Rusija pakurstė karan ir visą laiką rėmė ginklais, tiekimu ir specialistais.

Sudarius komisiją, prasidės sunkiausias derybų laikotarpis: kaip išspręsti Korejos taikos klausimus? Komunistų spauda, žinodama, kad sovietai nesutiks su JTO pasiūlytomis sąlygomis sujungti abi Korejos dalis į vieną valstybę, jau dabar triūbuoja, kad girdi prezidentas Syngman Rhee vis vien suardysiąs taiką... Tokių faktų akivaizdoje, kaip stebėtojai praneša,

ŠIAURINĖ KOREJA DABAR KARSTLIGISKAI RUOŠIASI NAUJAM KARUI.

Tuo tikslu šiaurinės Korejos komunistai „apsivalė“ nuo taikos ir vieningos Korejos šalininkų, sudarė su komunistine Kinija karinio bendradarbiavimo sutartį ir dabar, pagal bendrai išdirbtus planus, ruošiasi naujam žygiui prieš pietinę Koreją.

Labai įdomus dėl tos nelaimingos Korejos ginčas iškilo tarp pačių anglių. Ginčas labai įdomus ir mums, lietuviams. Jis yra labai vertas dėmesio, nors anglų spaudoje jis vykdo laišku pavidalu.

PREMJERO CHURCHILLIO SŪNUS RANDOLPHAS

paskelbė „Telegraph“ laišką, kuriame kaltina dabartinį

su ir dorą žodi. Drauge ir mūsų viltys kyla, kad

SŪNUS RANDOLPHAS PRALENKS TĖVĄ WINSTONĄ

ne tik tai Anglijos garbei ir naudai, bet ir visos žmonijos. Labai svarbu, kad Randolph mintys visai sutampa su JAV valstybės vyrų mintimis, kurios taip pat yra augštai moralios.

Praėjusią savaitę Ispanija atsiekė du laimėjimus.

ISPANIJA SUSITARĖ SU JAV IR VATIKANU.

Už pusės miliardo dolerių paskolą Ispanija Amerikai duoda 10-čiai metų oro ir jūros laivų bazes.

Ispanija taipgi susitarė ir jau pasirašė naują konkordatą su Vatikanu. Konkordatas laikomas moderniu dėl šių nuostatų: Ispanijos vyriausybė išsipareigoja toleruoti visų tikybų išpažinimą ir kad mokyklas lanką mokiniai, pagal tėvų valią, gali mokyklose tikybos nesimokyti. Be to, vyskupų skyrimo teisė padalinama tarp Ispanijos vyriausybės ir Vatikano: Ispanijos valdžia pateikia 6 kandidatus, iš kurių Vatikanas skiria 3 vyskopus. Taigi, Vatikanas ne pats skiria vyskopus, bet iš Ispanijos valdžios pateiktųjų, jai priimtų, kandidatų.

Praėjusią savaitę jau

APSIRAMINO IRANO PERVERSMAI.

JAV prezidentas Eisenhoweris pasveikino sugrįžusį i Teheraną Persijos šachą, o JAV atstovas, aplankęs naują premjerą Zahedi, susitarė dėl JAV paramos Iranui, žinoma, ir JAV ką nors už tai išsuderė jo. Zahedi pareiškė, kad Iranas naftos reikalus tvarkys vi su rimtumu ir už pusę kainos nepardavinės, kaip darė Mossadegh. Tikimasi, kad Iranas dabar susitaris su Anglija dėl naftos išvežimo atlyginimo.

Amerikos meteorologai praneša, kad bus šilta 30 dienų. Kartais gali lyti. Tiesa, je tokios šilumos ribą numato didžiulius ežerus.

Atnaujintos Anglijos derybos su Egiptu dėl Suco kanalo zonos.

1953 METŲ DARBININKIŲ JOS DIENA (LABOR DAY)

Kanados darbo unių vyrai ir moterys švęs pirmadienį, rugsėjo 7 d., darbininkijos dieną.

Šis metinis įvykis yra Kanados darbininkijos vienybės bei stiprumo simbolis ir demo-krautiškai organizuota darbininkijos diena.

Per vieną milijoną kanadiečių dabar priklauso darbo unijom: the Canadian Congress of Labor, the Trades and Labor Congress ir the Canadian nadCatholic Federation of Labor. Priklauso ir nepriklausomom unijom, kaip keturios Geležinkelių Brolijos (Railway Brotherhoods).

Kanados darbininkija politiškai stovi tarp britų darbininkijos, kuri palaiko savo klasės partiją (darbiečius) ir Jungt. Valstybių darbininkijos, kuri nėra surišta su jokia politine partija. Galingas Kanados darbo Kongresas (Canadian Congress of Labor), kuri turi beveik vieną trečdali milijono narių, stovi už CCF (Socialistų) partiją. Kitos grupės nėra išsipareigojusios tam tikrom partijom.

Mažas skaičius Kanados unių, tokios kaip United Mines, Mill and Smelters Workers ir the United Electrical Workers, pateko komunistų kontrolėn.

Neo - kanadiečiai yra laisvi dalyvauti darbininkijos veikime, kaip jiems patinka. Tačiau jie yra išpėjami, kad jie patikrintų komunistų arba Labor Progressive įtaką savo darbo unijose. (CS).

ESKIMAI PERKELIAM I NAUJAS MEDŽIOKLĖS SRTIS.

Vieton dalinti maistą alkanams, Kanada išmėgina skirtingą mitybos sunkumų išsprendimą su eskimų gyventojais, jie perkelia eskimų bendruomenes i tas sritis, kur turi ma daugiau natūralinio maisto. Vienuolika eskimų šeimų, kurios sudaro apie 50 asmenų, perkeltos iš šiaurinio Quebec'o ir Baffin Island salos i Ellesmere ir Cornwallis Island salas, 800 mylių i šiaurės vakarus, kur turima daug medžioja mųjų gyvulių.

Jei eskimams pasiseks save išlaikyti naujoje medžioklės srityje, kitos šeimos bus perkeltos i šiaurę iš Pietinės Arktikos, kur kraštas medžiojamųjų gyvulių yra nualintas. Dauguma Kanados 8.600 eskimų gyvena Arktikos archipelago pietinėse salose ir kontinento šiaurėje, toli nuo medžių linijos. Resursų Departamentas sako, kad dabartinių eskimų protėviai gyveno šiaurės uolotose salose prieš šimtmečius, bet jie vis judėjo i pietus per metų me-PRANCŪZIJA PRIPAŽIŠTA INDOKINIJS VALSTYBES VISAI

SAVARANKISKOMIS.

Paryžiuje viešis Vjetnamo Bao Day ir Kambodžos karalius turėjo pasimatymą su Prancūzijos prezidentu Auriolu. Pasikeista principinio po būdžio pareiškimas: Prancūzija pareiškė, kad Vjetnamas ir Kambodža gauna visišką ne priklausomybę, o šios abi valstybės. pasilieka Prancūzijos bendruomenėje, lyg kad Didžiosios Britanijos dominijos, D. B-jos bendruomenėje. Gerai, jeigu taip eina, nes Indokinijos tautos turi teisę i visišką nepriklausomybę.

NORĖJO UŽIMTI VISĄ BERLYNĄ.

Vokiečių žurnalas „Der Spiegel“ rašo, kad bolševikai, sudarę naują prekybos sutartį su Iranu, iš jo išsuderėjo, jog galimo Rytų-Vakarų konflikto atveju, bolševikai gaus prie Persijos įlankos įsitaisytis sau bazes. Mossadegh vyriausybė taip pat sutikusi kar atveju leisti naudotis persų geležinkeliais. Vadinas, ir persai eina Pabaltijo keliais, kur okupacija buvo taip pat pradėta nuo igulų įvedimo... Tačiau dar neužtenka. Tas pats žurnalas Nr. 9-1953 rašo, kad Berlyno ir Rytinės zonos SED kadry šefas H. Axenas su W. Ulbrichtu kurstė Kytų Berlyno komendantą gen. Dibrovą sutraukus i Berlyną Sovietų šarvuočius, birželio sukilimo metu panaudo ti vakarų Berlynui užimti. Sovietų šarvuočiai tai būtų ir pa darę, tik Semionovo įsakymu jų žygis buvo pačią paskutinę minutę sustabdytas. Patys priešakiniai šarvuočiai jau buvo ižygiavę i prancūzų sektorių, bet prie Behm tilto jie buvo 200 m prancūzų sektoriuje sustabdyti. Ten jie išbuvo apie valandą laiko, o tuo tarpu silpni prancūzų daliniai atsargiai pasitraukė atgal. Tik po valandos laiko raudonarmiečiai grįžo i savo sektorių.

Bolševikų pažadėtieji Rytinėje zonoje palengvinimai vykdomi labai pamažu ir menka apimtimi. Berlyno „Telegraph“ skelbia, kad pasigen dama Rytinės zonos saugumo ministerio Zaisserio, seno Berijos draugo ispanų pilietiniame kare veikusio gen. Gomezo vardu. Šiuo metu smarkiai suiminėjami Rytinės zonos Sovietų saugumo pareigūnai. Tik viename Rytinia me Berlyne jų prieš kelias dienas buvo suimti 485. Liaudies milicijai dabar svarbiausiose vietose priskiriami politiniai vadovai. Semionovas dar kartą pareikalavo paleisti Sąjungą Kovai su Nežmonišku mu, veikusią Vakariname Berlyne. etenka nei aiškinti, koks likimas iškittų antisovietines organizacijas ir sąjūdžius, jei bolševikai savo kontrolę galėtų išplėsti po visą Vokietiją.

AUKOS BAŽNYCIAI STATYTI

Rugp. 23 d. Toronto Prisikėlimo parapijos bažnyčios staty mo vajuas atidarymo metu suaukta 2.678,17 dol. Įvykusias vajuas atidarymo iškilmes bei procesiją prie sklypo pašventinimo aprašė Toronto dienraščiai: Daily Star ir the Evening Telegramm, įdėdami taip pat ir nuotraukų.

Vakarinė Vokietija atmetė pasiūlymus jungti Vokietiją sąlygomis be laisvų rinkimų.

Per vieną mėnesį iš rytinės i vakarinę Vokietiją pabėgo 590 liaudies policininkų.

JAV oficialiai praneša, kad rugsėjo mėnesį bus paleis ta pirmoji atominė energija va roma povandeninė valtis, kuri bus greičiausia ir po vandeniu galės išbūti neribotą laiką.

Tukstančiai vokiečių plaukia i Vakarinį Berlyną atsimti Eisenhowerio siuntinių, ne tiek tuo reikalaudami mais to, kiek demonstruodami pasikymą prieš sovietinę santvarką.

K. L. B. ŠALPOS FONDO APYSKAITA.

Nuo šių metų kovo mėn., Šalpos Fondui pradėjus šalpos darbų veiklą, iki rugpj. 15 d. viso auokojo:
K. L. Kat. Mot. d-jos Toronto skyrius 25,00
KLB Windsorso Apyl. 100,00
J. Matulionis, J. Beržinskas ir V. Vasiliauskas 16,00
p. Anyšienė 2,00
KLB Windsorso Apyl. 100,00
Al. Štuopienė, A. Frenzelis ir O. Margienis .. 6,00
KLB Hamiltono Apyl. 200,00
E. Vaitkūnienė 5,00
Nežinomas lietuvis .. 2,00
KLB Wellando Apyl. .. 40,00
Šalpos Fondo, Toronto Apylinkė per p. Vaidotą 320,00
KLB Fort William Apylinkė 70,00
KLB Edmontono Apyl. 50,00
A. Staniūnienė 5,00
Š. F. Toronto Apyl. .. 200,00
KLB Winnipeg, Apyl. 45,00
KLB Ottawos Apyl. .. 60,00

Viso ... 1.246,00

Išleista:

KLB Mot. d-jos Toronto skr. pagedaujant, pasiūsta Huntlosen TBC San, lietuviams ligoniams, per sanat. seniūną p. Sakalauską 25,00
Windsoro Ap. pagedaujant, 16 vasario gimnazijai 98,50
B. A. L. F-ai dėl cukraus Vokietijoje esantiems lietuviams, pasiūsta 1.000,00

Viso 1.123,50

Svarbus Šalpos Fondo užsimojimas — pasiūsti papiginta kaina cukrų, tebevargstantiems tremtyje lietuviams, dė ka aukas suteikusių lietuvių, jau atliktas, už ką Šalpos Fondo centro kom. reiškia nuosirdžią padėką aukas prisunčius Apylinkių valdyboms, visiems aukavusiems lietuviams.

Tolimesni šalpos darbai skubiausi yra — vargo mokyklų Vokietijoje palaikymas ir galimai greičiau pasiuntimas taukų nelaimingiems lietuviams, tebevargstantiems tremtyje.

Visos KLB Apylinkių Valdybos ir, bendrai, visi lietuvių maloniai prašomi teikti įvairiais būdais aukas, kad kuo gausesnį skaičių tremtinių būtų galima sušelpiti.

K. L. B. Šalpos Fondo Centro Komitetas.

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ

loterijai fantai plaukia. Dar nevelų juos įteikti L. N. administracijai.

Idomiausias fantas gautas iš S. Prncūkno — 1 savaitė nemokama Springhurst vasar vietėje 1954 m. vasarą 2 asmenims,

TLN ruošia iškilmingą balių rugpj. 12 d. metinėms atžymėti.

TLN gegužė rugpj. 30 d. J. Strazdo ūkyje buvo smagi. Daug svečių maloniai praleido laiką.

TAUTOS SVENTĖS MINĖJIMAS WINNIPEGE.

Rugsėjo 6 dieną 2,30 val. p. p. Lietuvių Klubu salėje Manitoba Ave. yra ruošiamas Rugsėjo 8 dienos minėjimas. Programoje paskaita ir meninė dalis. Visi kviečiami atsilankyti.

K. L. B. Winnipeg'o Apylinkės Valdyba.

Koki kliuviniai neleido susitarti dėl Lietuvos atstovų skyrimo?

VLIKO PIRMININKO PRELATO MYKOLO KRUPAVICIAUS PASIKALBĖJIMAS SU ELTOS ATSTOVU AKTUALIAIS KLAUSIMAIS.

Vyrausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas Prelatas Mykolas Krupavičius.

Mūsų visuomenė gyvai domisi, kodėl š. m. birželio 18—24 dd. VLIKo ir Vykd. Tarybos pirmininkams nepasisekė susitarti su min. Lozoraičiu dėl Lietuvos atstovų skyrimo prie kitų valstybių valdžių. Ir „Nepriklausomos Lietuvos“ redaktorius p. Kardelis, kaip tenklą išgrįsti, kreipėsi tuo pačiu klausimu į VLIKo pirmininką, pabrėždamas, kad min. Lozoraitis tuo klausimu jau pasisakęs. ELTOS atstovas, aplankęs p. Krupavičių, pateikė jam žemiau dedamus klausimus ir gavo tokius atsakymus:

I. Ar mėginta atstovų skyrimo klausimus spręsti anksčiau?

— Tas klausimas iškilo tada, kai kilo visas santykių klausimas su min. Lozoraičiu. Pirmiausia su juo susidūrė 1946 m. Berno konferencijoje. Šis klausimas po preliminarinių diskusijų buvo išspręstas paties min. Lozoraičio raštu VLIKo Pirmininkui laišku. Jame jis pareiškė, kad jo, kaip Diplomatinio Šefo, kompetencijai priklauso diplomatiniai bei konsuliniai misijų personalo, išskyrus jų šefus, skyrimas, pasiuntinių turto bei archyvų ir pasų išdavimo priežiūra. VLIKas su jo pasiūlymu sutiko, nes min. Lozoraitis į tų misijų šefų skyrimą savo pretenzijų nepareiškė. Toj pačioj konferencijoj buvo padarytas nutarimas, netiesiogiai misijų šefų skyrimo klausimą sprendžiantis, būtent — „užsienio politikai vadovauti (URT) pakviestas min. Lozoraitis. Ligi jis galės atvykti, jo pareigas eis kitas jo paskiriamas organo (VT) narys. Min. Lozoraičiui vadovaujant Užsienio Reikalų Tarnybai, labai lengvai būtų sprendžiamas ir misijų šefų skyrimo klausimas, nes tas darbas eity per jo vadovaujamą istaigą.

Šis opusis atstovų skyrimo klausimas buvo tam tikra prasme palengvintas spręsti ir II Reutlingeno susitarimo pp. a ir b, kurie taip skamba: „a. Lietuvos Diplomatinio Šefo ir VLIKo Pirmininkas rinksis ir bendrai svarstys visus politinės bei diplomatinės veiklos klausimus, liečiančius Lietuvos išlaisvinimą bei demokratines Lietuvos valstybės atkūrimą. b. Kalbamuose pasitarimuose pasiektas bendras VLIKo Pirmininko ir Diplomatinio Šefo nusistatymas bus perduodamas Lietuvos diplomatinėms ir konsulinėms atstovybėms per Diplomatinio Šefo.

Negalint kur veikti diplomatiniais kanalais ar per diplomatus, kalbamas nusistatymas bus perduodamas VLIKo Tarnyboms ar kitu sutartu būdu.“

VT Pirmininkas, diskutuodamas su min. Lozoraičiu atstovų skyrimo klausimą, pasirėmė II Reutlingeno susitarimo šiais žodžiais: „Labai svarbus dalykas Reutlingeno susitarimas. Ten nustatytas Vliko ir Šefo bendradarbiavimo būdas. Tai pagrindas. Man neaišku, kodėl Jūs išskyrėte atstovų skyrimo klausimą iš to susitarimo“.

II. Jei yra tokių susitarimų, tai kodėl konkrečiai atstovo Bonai reikalu nesusitarima?

— Todėl, kad tie susitarimai buvo, deja, dabar jų nebėra. Tai gražioji praeitis. Ypatingai gražūs Berno konferencijos laikai, kur viena mintis ir vienas siekimas gaivino ir VLIKą ir diplomatus. Visos konferencijos rezoliucijos buvo priimtos vienbalsiai. Kai kurie labai opūs klausimai buvo suredeguoti min. Lozoraičio, kaip pvz. — sudaryti VT, kuri vykdytų vyriausybės funkcijas, pagal 1922 metų konstitucijos dvasią. Konferencijos pabaigoj savo kalbose ir VLIKo Pirmininkas ir min. Lozoraitis pareiškė tuo savo džiaugsmo ir pasitenkinimo. Bet, de-
ja, tas vieningumas ir tas džiaugsmas truko trumpai. Min. Lozoraitis 1946 II. 7. raštu atsisakė iš VT narių ir nuo vadovavimo užsienio politikai joje. Paryžiaus konferencijoj traukiamasis nuo Berno konferencijos dvasios pasirodė dar didesnis, nors komunikate ir buvo pažymėta, kad tolimesnis bendradarbiavimas eina Berno konferencijos dvasia, bet praktikoje vienybės nepavyko atstatyti, nors VLIKas čia dėjo visas savo pastangas. Pirmame Romos pasitarime 1950 m. birželio m. min. Lozoraitis pareiškė, kad Berno susitarimai esą „atgyvenusi filosofija“ ir jie negalėtų būti dedami mūsų santykių pagrindais.

III. O kaip gi VLIKas elgiasi šioj srity?

— VLIKas laikosi min. Lozoraičio Berno konferencijos metu jo paties pasiūlytos kompetencijos, kurią nurodė VLIKo Pirmininkui rašytame laiške. Ten misijų šefo skyrimo sau nesirezervavo. Tai buvo palikta spręsti sutartinai abiem veiksnams. To dėsnio VLIKas laikosi ligi šiol, nors ir buvo daręs visoj eilėj valstybių diplomatinį santykių atnaujinimo žygį. VLIKo buvo pasiūstas į Švediją, Norvegiją ir Daniją a. a. Jurgis Savickis. Vysk. V. Brizgys VLIKo prašomas aplankė Ispaniją, Portugaliją ir Veneciją ir visur gavo pažadą priimti tos ar kitos rūšies diplomatinį ryšininką. Tuometinis VT Pirmininkas V. Sidzikauskas 1949 m. atsilankęs Kanadoje išrūpino pažadą priimti mūsų konsulą į mirusio garbės konsulo vietą. Italijoj kun. Mincevičius savo iniciatyva buvo išrūpinęs sutikimą priimti mūsų ryšininką ir paprašė VLIKą tą ryšininką paskirti. 1951 m. Bona sutiko priimti tokį pat ryšininką. Žodžiu, VLIKas turėjo daug galimybių savo atstovus skirti, bet ligi šiol to nedarė be susitarimo su min. Lozoraičiu. O to rezultate — tos vietos ir dabar tuščios.

Iš kelių kraštų kreiptasi į VLIKą prašant parūpinti kokį atstovą jų gyvenamame krašte. Ir šiais atvejais VLIKas pasiūlė kaip minėta pirmiau. Štai vienas charakte-

ringas pavyzdys. Lietuvį Draugijos Švedijoj Centro Valdva, išvykstant min. Gyliui iš Švedijos, prašė VLIKą nepalikti krašto be atstovybės.

Į tai VLIKas atsakė, kad „atstovų skyrimą ir jų pareigų perdavimą VLIKas spręstiek apskritai, tiek šiuo konkrečiu atveju susisieks su Lietuvos pasiuntiniais (1949. XII. 5). Tos pačios Draugijos pranešimu min. Lozoraitis tą klausimą išsprendė vienas 1949 m. spalio 12 d., pavasdamas Lietuvos atstovo Švedijoj pareigas V. L. Žilins kūrį (1949. XI. 24.). Dėl tokių skyrimų min. Lozoraitis netik nesitarė su VLIKu, bet net ir visai nieko nepranešė (Kolumbija — Sirutis), ar pranešė tik bendra pro memoriją (Šveicarija — Gerutis), ar ant savo vizitinės kortelės kelių žodžių pabrėžęs (Šveicarija — Žilinskas).

IV. Ar yra kokie nuostatai atstovams skirti?

— Normaliais laikais tuos nuostatus skelbė įstatymai. Nenormaliais laikais, kai nėra įstatymų nuostatų jiems skirti institucijų, vadovaujama įstatymų dvasia ar analo-
gija. Esamas spragas turi papildyti susitarimai tarp pretenduojančių į atstovų skyrimo teise.

VLIKo Pirmininkas Romos pasitarimuose taip grindė savo tezę: „Diplomatinis atstovus skiria tautos atstovybės nurodytos institucijos, — pas mus Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerija ir Prezidentas. Atstovai atstovų niekad neskyrė ir neskiria. VLIKas yra tautos atstovybė, tiesa, ne taip sudaryta kaip normaliais laikais. Normalūs laikai verčia VLIKą ir nenormalius santykius nustatyti su diplomatais — leisti jiems lygiomis teisėmis su VLIKu dalyvauti atstovų skyrimo. Tas nuolaidas VLIKas daro vadovaudamasis ne kuo kitu, tik Lietuvos reikalu. Tai VLIKo svarbus kompromisas, kokių min. Lozoraitis niekur nerodė. Pagaliau, jei visus tuos samprotavimus atmetus, tai yra senas nuostatas, kurio ir mes turim laikytis, būtent — Salus patriae — suprema lex — tėvynės gerovė yra augščiau-
sias įstatymas.

V. Ar tėvynės gerovė reikalauja sutartino atstovų skyrimo?

— Romos pasitarimuose VLIKo Pirmininko taip buvo atsakyta ir į tą klausimą: „Lietuva nežus nuo to ar tą atstovą skirs vienas min. Lozoraitis, ar vienas VLIKas, ar susidėję abudu. Vieni Lietuvos neįsilaivinsim. Bet suderinę savo veiklą labai daug jai padėsime. Atsirado keli laisvinimo veiksniai, jei jie savo veiklos nesuderins ir kiekvienas eis savo keliu, daug Lietuvos reikalui pakenks“, kad ir atstumdami nuo savęs savo anarchija kitas valstybes. Savo praktikoje mes tolygių dalykų esame patyrę.

Jei kas sakytų, kad nežinąs jokių nuostatų, pagal kuriuos tokis skyrimas būtų reikalingas susitarimo su VLIKu ir kad nesą pagrindo keisti tos praktikos, kuri tremtyje yra nusistovėjusi, tai būtų tik lengvas klausimu nusikratymas yra reik manyti, kad bent nuostatas — Salus patriae — suprema lex — jam yra žinomas ir jį saisto kaip ir visus taurius lietuvius. Antra, kad jokia atstovų skyrimo praktika nėra nusistovėjusi, nes ji tik mėginama įvesti ir mėginama vienašališkai ir nenaudingai bendram reikalui. Tad ir tas mėginimas yra mestinas.

VI. Kokiais nuostatais vadovaujasi VLIKas santykiuose su diplomatais bendrai ir atstovų skyrimo klausime specialiai?

— Santykiuose su diplomatais VLIKas laikosi tokių nuostatų:

1. Diplomatai pasilieka tokie, kokius juos laiko Lietuvos įstatymai ir papročiai. VLIKas pasilieka tokie, kokius jį laiko jo konstituciniai nuostatai ir susitarimai.
2. VLIKas veikia su diplomatais vieningai ir sutartinai. Jis jų nesubordinuoja.
3. Šefo klausimas yra diplomato šeimos reikalas. Jie jam duoda turinį ir veidą. VLIKas šefo titulu susiinteresuos tik tada, kai jis panorės savo titulu paliešti VLIKo kompetencijas ir teises.
4. Užsienio Reikalų Tarnyba pasilieka VLIKo V. Tarnyboj. Būtų geriausia, jei jos valdytoju būtų min. Lozoraitis.

Nepriklausomos Lietuvos atstovas ir įgaliotas ministeris Anglijoje B. K. Balutis, dabar sunkiai sergąs širdies priepuoliu.

Specialiai atstovų skyrimo reikalui šiam Romos pasitarime buvo įteikti raštu min. Lozoraičiui šie VLIKo nusistatymai:

1. Svetimoms valstybėms atstovą sutaria VLIKas su min. Lozoraičiu, kaip Diplomatinės arnybos šefu.
2. Sutarta atstovą VLIKo ir savo vardu pristato min. Lozoraitis, tai pažymėdamas reikiamuose raštuose, kuriuos pasirašo abu deleguotojai.
3. Pristatytas atstovas kalba VLIKo ir min. Lozoraičio vardu.

VII. Ar nesusitarta su min. Lozoraičiu atstovų skyrimo klausimu dėl formaliosios pusės, ar dėl esmės?

— Nesusitarta dėl esmės. Min. Lozoraičiui nepriimtinas joks susitarimas su VLIKu atstovų skyrimo reikalu. Romos pasitarime lygiai kaip kituose ligi šiol buvusiuose formalioji klausimo pusė visai nebuvo liečiama. Nors VLIKo įteiktuose nuostatuose jį buvo pažymėta. Geriausia ši klausimą atvaizduos kad ir ke-
lios Romos pasitarimų nuotru-
pos.

Zalkauskas: Kur nėra atstovo jį parenka LDŠ ir VLIKas. Kandidatą VLIKui gali pristatyti ir Šefas. Tuo būdu sutartas atstovas pristato Nukelta į 8 psl.

ATOSTOGAUJANT...

7. Tai buvo didžiajame New Yorke... Šito miesto, nors ir triskart apsilėjęs, neaprašysi ir neįvertinsi. Trumpai galima pasakyti — labai gražus, didelis ir didingas miestas. Kas svarbiausia — jis dabar yra ir pasaulinė sostinė, naturaliai, be ypatingų varžybų, tapusi pasaulinio politikos centru ir jau tolakai palikusi užnugarį ir Londoną ir Paryžių. Kažin, ar visai tiksliai tą jaučia ir supranta JAV valstybės vyrai ir jos politiniai vadovai? Galimas dalykas, kad jie dar nėra apsipratę su šia negėnėjama tiesa ir nėra gyvai ir giliai pajutę už tai atsakomybę?

Lietuvių atstovė IPU p. Elena Vileišytė-Devenienė man pastebėjo, esą naujieji mūsų žmonės Amerikoje nevisai pažįsta šios šalies savaimingumus. Tai būtų beveik natūra. Bet, man regis, kad patys Amerikos žmonės dar mažai pažįsta ir dar mažiau įvertina Ameriką, dabartinę jos politinę reikšmę ir rolę tarptautiniuose santykiuose. To nesuprasdami ir neįvertindami, jie prigryveno prie labai rizikingos būsenos — jie susilaukė to, kad (dėka išdavystės dar) Rusija jau turi atominį ginklą, kurio ji daugiausia bijojo, ir kad dabar jos agresijai atremti reikės nepalyginamai daugiau jėgų, išteklų ir, deja, kraujo ir gyvybės aukų...

Taigi, tas New Yorkas, neatsiejamoji JAV sostinė —

Washingtono dalis — tęsinys, galima teigti, šia prasme — fenomenališkas reiškinys, galimas dalykas, — būdinąs amerikoniškam „duelizmui“, kuriame, lyg tame „dviveidžiam Januse“ slypi ir dar grumiasi — kovoja dvilypė JAV politikų laikysena, kurioje vis dar nesuderinama Monroje doktinos ir tarptautinės plačiosios politikos šalininkų principai. Jeigu šie jau ima viršyti, tai de-
ja, vis dar yra nemaža monroininkų įtaka, dar tik tai prieš 33 metus laimėjusi persvara, neleidusi pačiam Tautų Sąjogai iniciatoriui į ją įeiti. De-
ja, tai, atrodo, yra viena iš priežasčių, kuri leido Rusijai pasigrobtį pusę Europos ir vi-
šą Kiniją. Šis nesupratimas savo vaidmens labai brangiai kainos ne tik visi žmonijai, bet ir pačiai Amerikai. Šito ji tikrai neišvengs. Taigi, atsiliepdamas į p. E. Devenienės pastabą, aš noriu teigti, kad naujieji ateiviai geriau nusumano ir suvokia tarptautinę politiką visumoje, o Amerikos žmonės — daugiau savąja, kuri dar nėra išėjusi visai į pasaulinius plačiuosius vandenius ir dar labai didele dalimi „verda savo katilė ir savo syvuose“, nesugebėdami pakilti ligi istorijos skirto jiems vaidmens žmonijos gyvenime. La-
bai rizikinga, kad tokiu nepa-
parstai svarbiu metu nepatyrusieji valstybei ir jauniems jos politikams tenka didžiausią pasaulinę rolę. Vienas Amerikai didelis „kreditas“,

kad jos politikas ligi šiol yra augštai morali. Tas žmoni-
joje ir gaivina geresnes viltis. Bet... ar sugebės Amerika išsilaikyti toje augštumoje, kai aplink siaučia tokie amžiais grūdinti „maineliai“, kaip Anglija, Rusija, Prancūzija ir Vokietija? Ar sugebės Amerika sutelkti naujas augančias jėgas ir sudaryti rimtą veiksnį? Kol kas gi Amerika bando pirmuosius eksperimentus, kurie nėra dar labai sėkmingi. To-
ki man išpūdį daro New Yorkas iš politinės pusės.

Bet palikę šalyje šiuos didžiulius klausimus, grįžkime į New Yorką, kuris yra kaip ir lietuviškas, kiek jame reišsiasi lietuvių.

Pp. Audėnų šeimoje — kaip namie, jau nepirmas kartas tenka viešėti. Čia p. Audėnienė svečius priima ne tik tai, kaip vaishinga šeiminkė, bet kaip rūpestingiausia motina. Ir kas čia besilankytų. Vieną vakarą, kaj atostogaudama atsidarė pp. Kelmų šeima, su sūdarė, kaip mergaitės juokavo — „tikra skautų stovykla“, nes visos trys mergaitės pasitėsė miegoti ant grindų... Ir buvo gera, nes prieš tai pp. Audėnaitės dar davė forte pijono recitalį.

GG skaitytojai jau žino, kad matematikas S. Šalkauskas pasidarė išradėju ir rentgeno lempų specialistu. Panašiai yra ir su p. Klemu, kuris taip pat yra matematikas ir dabar dirba laboratorijoje, kurioje vystomi išradimai. Ir jis jau turi savo tyrimų stotį ir yra tapęs specialistu tam tikroje išradimų srityje. Taigi,

tremtis daugeliui mūsų yra su-
dariusi sąlygas išgyti naujų vertingų specialybių, kurios bus labai naudingos ir nepriklausomai Lietuvai.

Lankantis New Yorke, vis norisi aplankyti lietuviškas įstaigas. Ir šį kartą su p. Audėnu teko nuvykti į Lietuvos Laisvės Komiteto posėdį, kuris vyko Pabaltijo tautų namuose ir sprendė prieš pirm. p. V. Sidzikauskui išvykstant į Europą jo kelionės programos klausimus. Tokiai dienotvarkėi buvo atsilankęs ir Gen. Konsulas J. Budrys. Pirmininkas, pasveikinęs svečius, mane prašė perduoti LL-to sveikinimus visiems Kanados lietuviams, kuriuos jis gražiai prisimena iš savo pirmosios kelionės į Montrealį, Toronto, Windsorą ir kt.

Ta pačia proga teko apsilankyti ir naujoje LLK būstinėje, kur, beje, greta vieni kitų dirba visi 3 Pabaltijo valstybių komitetai. Čia pat gavau progą oficialiai pasikalbėti su pirm. V. Sidzikausku (tas pasikalbėjimas buvo įdėtas 28(326)-an NL numerin), pasikalbėti su šiuo metu sukaktuvininku Kipru Bielinu ir pasimatyti su Liet. Žurnalistų org. pirm. V. Rasteniu. Mums besikalbant, LLK bendradarbis kreipėsi ir prašė padėti išspręsti uždavinį — tiliems J. A. V. organams duoti būdingų lietuviškų pavardžių... Klausimas buvo išspręstas kolektyviai ir keliolika lietuviškų pavardžių bus įrašyta, kaip būdingos lietuviškos pavardės į tūlus Amerikos dokumentus

(žinokime, kad ir tokiais reikalais domimasi).

Iš LLK visai arti sovietinis knygynas. Man įdomu buvo pasižiūrėti, kas ten yra lietuviška? Išžiūrėjau visą svetimą skyrių, bet lietuviška beradau tiksliai labai neįdomia Valsiūnienė ir kažkokį vertimą iš prancūzų kalbos. Latviškai kiek daugiau, bet taip pat tiksliai seni vertimai. Už tai rusiškosios literatūros ir gaidų yra daug. Yra visai nebrangų literatūros, senos, knygų. Visi tarnautojai kažkaip neįsijaukė ir tylūs, net tarpusavy tyliai, į ausį šneka si. Atėjęs radau sėdintį prie durų kažkokį įtartiną išvaizdos tipą, kuris mano knygyne buvimo metu pasėdėjęs-pasėdėjęs ir niekam nieko nesakęs išnyko. Atmosfera knygyne maždaug tokia pat, kaip ir Maskvos Neglinnos viename knygyne, kuriame aš pirkausi (1941) žemėlapių atlasą. Tada mane apspito šnairuojantieji šnipai. Buvo labai neįauku... Aš tiesiog pasitraukiau iš to knygyno. Tur būt jie mane įtarė šnipu, nes kam gi aš pirksčiau Rusijos žemėlapių atlasą? — O man, turint geografo specialybę ir turint per spektvyvoje galimybę vėl dirbti Gimnazijoje mokytojo darbą, buvo svarbu turėti platesnius atlasus. Bet ir New Yorke sovietiniame knygyne atmosfera labai man priminė Maskvos Neglinnos gatvėje knygyno atmosferą.

Einant iš LLK bic. J. Audėnas man parodė dangoraižį, kuriame gyvena ir kovoja už motinos ir moters teises Jieva

Paulėkaitė - Rockefellerienė, vis dar sudarant laikraštinę sensaciją.

Daug ką turėjau New Yorke aplankyti, ypač — intelektualus. Pasirodė, kad vieni atostogauja (pp. Novickiai), kiti nepasisekė, ypač dėl didžiulių nuotolių, pamatyti. Jau buvau susitaręs pasimatyti su pianistu ir kompozitorium V. Bacevičium, bet netikėtai turėjau vizitą pas akių gydytoją prof. Avizonį ir p. Bacevičiaus negalėjau aplankyti.

Prof. Avizonis, jau oficialiai praktikuojas, juokauja, kad Amerika dar gyvena jau ir seniai Lietuvoje atgyventus laikus — dar neturi griežtų specialybių, ir gydytojai gydo dar „visas“ ligas... Tai, žinoma, jau yra per senės dalykas ir neabejotinas atsilikimas nuo Europos ir, bendrai, nuo mokslo, nes nė vienas gydytojas negali gerai pažinti visų ligų ir visų labai plačiai išvystyto medicinos mokslo, nes jau tiksliai vienos kurios šakos gilesnis pažinimas yra taip pat labai sudėtingas ir labai didelis dalykas. Bet, tariantis prie sąlygų, ir prof. Avizoniui tekę išgyti naujų specialybių, ir jis dabar jau gydo ir gerkle, ir nosį, ir ausis... kai Lietuvoje gydė tiksliai akis.

D. B. P. S. Nermaloni, bet vis turint taisyti korektūros klaidas. 6-je atkarpoje antros skilties 7-ie eilutėje turėjo būti: „kaip dužna imbrikolna“, ne ameri-
konka. Be to, okup. Lietuvos kariuomenės vadu buvęs Žemaitis, ne Baltužis...

Iš visur ir apie viską

■ Australijos statistikos biuras paskelbė apie vedybas 1950 metais. Tais metais 20 vyrų tapo tėvais turėdami per 70 metų, iš kurių vienas buvo net 80 metų, o antras buvo vedęs mergaitę 20 metų amžiaus.

Vienas vyrukas jau 15 metų amžiaus būdamas tapo tėvu, o mergaitė net 158 tapo motinomis neturėdamos dar pilnų 15 metų amžiaus, iš kurių 3 buvo tik po 12 metų ir devynios turėjo po 13 metų.

Povainikių vaikų gimimų skaičius sudarė 3,84% — žemiausias per pastaruosius 10 metų, bet užtat gerokai padidėjo gimimų skaičius nesulaukus net 8 mėnesių po vedybų.

Metų laikotarpyje viena motina pagimdė 18-tąjį vaiką, o dvi po 17-ji.

Vienas 19 metų vyrukas vedė moterį 46 metų amžiaus ir vienas 22 metų vedė moterį 54 metų amžiaus.

Persikėsimų srityje rekordą sumušė viena pora: vyras buvo 75 metų amžiaus, o jo žmona 82 metų.

Pažymėtina, kad šiuo metu vyrų vidutinis amžius yra 66 metai, o moterų 71 metai. O šio šimtmečio pradžioje vyrų vidutinis amžius buvo 51 metai, o moters 54.

■ Idomus filmas, vaizduojantis Rojų ir pragarą Žemėje, tai yra naujasis Hollywoodo filmas „Return to paradise“. Filmas pastatytas pagal novelę „Mr. Morgan“ amerikiečio James Michener knygoje „Return to paradise“. Veiksmas vyksta tolimose Archipelago salose ties Taiti. Mr. Morgan, atvykęs į tą salą, rado maždaug tokią tvarką, kuria dabar dar žiauriausi Portugalija, kurioje dar šiaip taip buvo įmanoma gyventi vietiniams, bet kurios ne galėjo pakelti iš laisvo krašto atvykęs žmogus. Ši savotiška „komunistinė diktatūra“ pragaru buvo pavertusi ramų vietos žmonių gyvenimą, ir todėl nepaklusnūs Mr. Morgan, ne laukiai suardę visą misionierių įvestą tvarką, greit tapo legendarinis žmogum artimose ir tolimose šalyse. Filmas įdomus ir tuo, kad James Michener savo apysakai, o kartu ir filmui panaudojo tikrus įvykius, užrašytus iš žmonių pasakojimų salose.

■ Argentinoje, Villa Lugano lietuviai gausiai imasi savarankiškų verslų ir yra sėkmingai įsikūrę daugelyje pramonės, amatų ir prekybos šakų. Lietuviams priklauso eilė fabrikų ir šiaip įmonių: baldų, audimo, peilių ir šakučių, kėdžių, parketo gaminių, namų statybos, mėsinių, kepyklų, automobilių ir dviračių taisyso, siuvyklių, šaltkalviystės, aukso ir brangenybių apdirbimo, elektrotechnikos ir eilė kitų. yra lietuviškų restoranų, fotografijos, bitininkystės įmonių ir kt.

■ Prieš 6 metus vienas Amerikos klebonas įsteigė Fatimos Marijos taip vadinamą „mėlyną armiją“, M. A., kurios tikslas yra melstis ir atgailauti už Rusijos atsivertimą. „Mėlynąją Armiją“ apima dabar 27 valstybės ir turi du milijonus su puse narių. Liepos mėnesį „mėlynos ar-

mijos“ vadai susirinko Planfieldo mieste ir aptarė veikimo programą. Susirinkime dalyvavo armijos įsteigėjas, Rev. A. V. Colgan, trys vyskupai ir apie 1000 direktorių. Rusijos atsivertimas yra didelis visų katalikų rūpestis.

■ Olandijos ūkininkų draugija paprašė kariuomenės vadovybės įsakyti lakūnams neskraidyti sprausminiais lėktuvais pažemiui. Patyrimas parodė, kad žemai praskridęs sprausminis lėktuvas taip sunervina karves, kad, kaip sakoma prajyme, „sutrunka pieno liaukų funkcionavimas“. Esą nustatyta, kad didelių aviacijos pratimų dienomis karvės duodančios žymiai mažiau pieno.

■ Bicilinas tai nauji vaistai, kuriais, kaip sako Dr. Clarence A. Smit, iš JAV Sveikatos tarnybos D-to, pilnai išgydomi sergantieji sifiliu. Tai penicilinas sumaišytas su dibeniletanodiaminu. Šių vaistų įšvirkštus vieną kartą, kraujyje jie išbūna visą mėnesį. Dėl tokių šių vaistų savybių, pakanka vieno įšvirkštimo, kad ligonis būtų pilnai išgydytas kad ir nuo užsisėnėjusio sifilio.

■ Nutukimas yra persimaitinimo pasėka, sako vieni. Kiti sako, kad tukimas prasideda nuo žmogaus kūne vykstančių fiziologinių kokybinių pakeitimų, kad palinkimas tukti esanti prigimties blogybė. Savo tvirtinimus jie remia tokiomis pavyzdžiais: yra žmonių valgančių labai daug ir gerų valgių, bet netunkančių: daug žmonių, ypač jaunesniams amžiuje, socialiai misdami, užsiaugina muskulius, bet ne pilvus, o tuo tarpu kiti, misdami daug blogiau, apauga taukais.

■ Šiaur. Švedijoje išgaliojo potvarkis, pagal kurį kiekviena uošvė, jei tik gyvena kartu su vaikais, kiekvieną mėnesį privalo užpildyti atitinkamą klausimų lapą, kuriame reikia pažymėti, kiek kartų buvo susibarta. Nors tas įstatymas dar tegalioja trumpą laiką, bet ligi šiol dar neužregistruota nė vieno barniaus. Vis dėlto švedai sako, kad iš to dar nesą pagrindo spręsti, jog viskas tvarkoje su uošvėmis.

■ Mount Gambier miestelyje, Australijoje, per ketverius metus įsikūrė apie 50 lietuvių. Iš 12 šeimų 10 jau turi arba baigia statyti nuosavus namus. Mieste veikia didelė lietuvių lentpjūvė, baldų dirbtuvė, valgykla. Vienas lietuvis nusipirko didelį gyvulį ūki. Trys lietuviai yra miško eksploatacijos kontraktoriai. Miške kuose ir prie akmenų uždirba ma iki 20 svarų grynais ir savaitę. J. Janušaitienė čia sudarė tautinių šokių grupę, kuri net miesto burmistro kviečiama rengimams.

■ Berisso lietuvių kolonijoje rugpjūčio 1d. įvyko koncertas, kuriame dalyvavo iš Buenos Aires atvykęs V. Namičkas su baletu ir V. Cibavičius su dainininkų grupe. — Seniau sioji Argentinos lietuvių savivalpos ir lietuvių draugijos „Nemunas“ rugpjūčio 22 d. iškilmingai minėjo savo veiklos 44 metų sukaktį.

APIE DVYNUKUS.

Netikrieji dvynukai dažniau sia vienas į kitą nepanašūs ir vienas sesuo, kitas brolis. Tik rieji ateina į pasaulį tiksliai vienos lyties — du berniukai arba dvi mergaitės. Dėlto tikrieji dvynukai yra tarytum vienas žmogus dviejuose asmenyse — tapatūs. Jie yra kilę iš vienos ir tos pačios motiniškos celės (kiaušinėlio), kuri paskui taip pasidalino, kad davė du ar daugiau gyvių. Mokslškai patikrintas yra atsitikimas, kad 1934 m. gegužės 28 d. Callander mieste, Ontario provincijoje (Kanadoje) Dionnes šeimoje gimusių penkių mergaitės yra identiškos. Tos mergaitės mokslininkų yra labai sekamos. Tų identiškių dvynukų studijos mums padėjo daug ne tik kitose srityse, bet taip pat ir amžiaus atžvilgiu. Yra žinomi atsitikimai, kad identiški dvynukai sulaukė 86 metų, mirė visiškai natūralia mirtimi ir, toli vienas nuo kito gyvendami, tą pačią dieną. Kiti dvynukai mirė, jeigu ne tą pačią dieną, tai bent ilgai nelaukdami.

Tapatūs dvynukai yra belgų mokslininkai Jean ir Auguste Piccard. Abu labai panašūs ir abu iš jaunystės domėjosi gamtos mokslu: Jonas — chemija, Augustas — fizika. Abu tą patį dalyką pasirinko tyrinėti — oro sluogsnius augštumoje, vadinamąją stratosferą. Du prancūzų sportininkai, dvynukai Jean ir Jacques Vernier, yra bėgikai ir abu rekordistai: vienas greičiausiai nubėgė 1500 metrų atstumą, kitas — 5000. Kalėdijan pateko du prancūzai Paul ir Alfred Floret, abu už tą pačią apgavystę. Jie taip neišskiriami, kad vienas gali kalbėti kito vietoje: tokia viena jų tarsena, galvosena ir kalbėjimo būdas. Du anglai futbolininkai dvynukai Harry ir Wilfred Driver, skirtingose vietose susirado sau žmonas. Vėliau pasirodė, kad jos buvo pussėsėsės.

VET. GYD. DR. KEST. KASPERAVIČIUS,

neseniai sukūręs lietuviškos šeimos žodinį su Maryte Namikaite, sugrįžė iš po vestuvinių kelionės į savo gyvenamąją vietovę — Aurorą, Ill. Prisilaikydami vietos tradicijų, jaunieji aplankė Niagara Falls ir kitas žymesnes Kanados vietas. Kanadoje taip pat priėmė ir šeimos palaiminimą iš savo mokslo draugo kun. V. Skilandžiūno.

Dr. Kest. Kasperavičius yra atvykęs prieš 4 metus į Ameriką, kur šiuo metu gana energingai reikišiasi visuomeninėje bei kultūrinėje gyvenime, aktyviai dalyvaudamas skautų organizacijoje bei savo profesinėje Lietuvių Vet. Gyd. Draugijoje. Žymia dalimi dėl jo nenulstamos energijos buvo atsiestas ir Kauno Veterinarijos Akademijos pripažinimas Amerikos valdžios įstai-gose, kaip vienintelės mūsų krašto atitinkamai išvystytos šios srities augštosios mokyklos.

KEISDAMI ADRESUS
nepamirškite pasiųsti 25 ct. (smulkiais pašto ženklais).

Tačiau iš šito teisingo teigimo negalime teigti, jog lavindami vien kūną, kartu laviname ir dvasią, arba atvirkščiai. Tad nesąmonė teigti, jog „sveikame kūne — sveika siela“, nes kaip sveikame kūne gali būti nesveikos dvasios, lygiai dvasios galiūn kūnas kartais būna paliegęs. Tik abipusis ir nuoseklus, paremtas pedagoginio mokslo dėsniais, abiejų žmogaus dalių lavinimas gali duoti vispusiškai tobulą žmogų. Lavindami vien dvasią, pakenkiame medžiaginei individo pusei, o lavindami vien tik kūną slopiname geruosius dvasios polėkius. Tad turime siekti, jog sveikame kūne būtų sveika ir siela.

Aiškiau tariant, per kūno lavinimą galime siekti ir dvasinių galių tobulinimo. Iš to, kas pasakyta, paaiškėja fizinio auklėjimo aptarimas, kuris suglaustai taip skambėtų: „Fizinis auklėjimas yra žmogaus tobulinimas per kūną“. Tai yra tam tikras auklėjimo aspektas, bet ne koks atskirtas, techniškas mokykloje dėstomas dalykas, kurio tikslas išryškėja iš bendrojo auklėjimo tikslo. Kaip bendrasis auklėjimas mokykloje neturi tikslo ruošti mokinių profesijai, taip lygiai ir fizinis auklėjimas nuo tokio taikinamojo tikslo atsiriboją.

Yra žinoma, jog, jaunimas, prigimties jausmų traukiamas laisvalaikio ar fizinio lavinimo pratybų metu gaivališkai veržiasi rungtyniauti, pasižymėti drąsa bei sumanumu, sveikai varžytis, kilniau pasirodyti, išsiskirti iš kitų tarpo. Jei šį jaunuolių veržlumą mokytojas sugeba paversti auklė-

Australijoje gyvena du broliai dvynukai, kurie jaunystėje buvo išskirti, augo visiškai kitoje aplinkoje ir susitiko tiksliai po 30 metų. Labai įdomu buvo mokslui konstatuoti, kad aplinka buvo skirtinga, o išaugo vienodi charakteriai. Toks pats jų kalbos tonas, tokie patys judesiai, vienodi pomėgiai ir pažiūros. Ko vienas nemėgsta, smerkia ir kitas. Kas vienam patinka, gėrisi ir antras. Abu rūko tos pačios rūšies cigaretes ir abu mėgsta saldumynus. Kokia liga tik vienas yra sirgęs, persirgo ir antras. Abiems buvo ištraukta po tą patį dantį...

Siame buvo užaugę ir plačiai pagarsėję du suaugę dvynukai — Chang ir Eng. Jie buvo visiškai skirtingi savo charakteriu ir išvaizda. Chan mirė 53 metų plaučių uždegimu. Po kelių valandų mirė ir Eng.

Amerikoje gyvena dar dvi anglės Siamo dvynukės — Violet ir Daisy Hilton.

Psichologai, studijuodami dvynukus, priėjo prie išvados, kad jie sutaria ir gražiai gyvena. Jeigu veda ar išteka, tai abu, o jei lieka viengungiai — irgi abu. Rečiau pasitaiko, kad jų nuomonės išsiskiria arba abu įsimyli tą patį asmenį ir neužsileidžia, iki vienas laimi. Šiaip jautriai išgyvena vienas kito dalį. Britanijoje (Prancūzijoje) buvo dvynukai ir abu žvejai. Visada kartu plaukė į jūrą. Kartą su sirgo vienas; ir brolis išplaukė vienas. Vidurnaktį likęs pašoko iš lovos, nes jam pasirodė, kad brolis nuskendo. Rytą patyrė, kad neklydo. Tuo tos dienos ir antras nebūtų noro toliau gyventi.

O žinomas rašytojas Marc Twain, dėdamasis, kad jis gimė dvynuku, rašo: „Vienas iš mūsų jaunystėje nuskendo. Mes buvome tokie panašūs, jog žmonės nežinojo, ar mano brolis paskendo ar aš. Jums galiu pasakyti teisybę: skenduolis buvau aš“. (D).

DAUGIAU ŽINIŲ APIE ANGLIJOS ATOMINĘ BOMBĄ

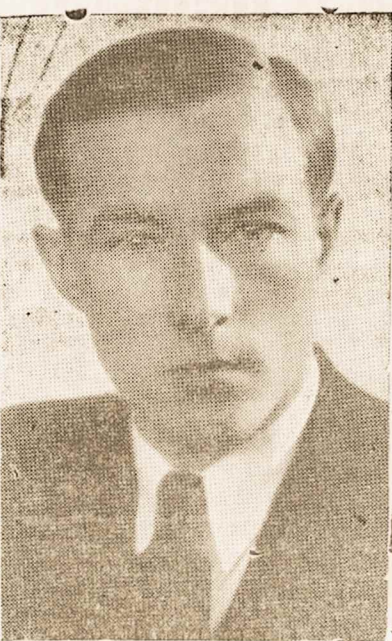
Anglai apie savo atominę bombą buvo pranešę tiksliai, kad ji buvo išsprogdinta Australijos salose ir kad tas sprogdinimas gerai pasisekė. Daugiau nebuvo patiekta jokių žinių apie tą išgarsintą sprogdinimą.

Tiksliai dabar jau plačiau pranešama. Esą anglų atominė bomba buvo išsprogdinta laive, tarp dviejų salų. Dabar pasakoma, kad laivas visai sutirpęs. Salų gi plotas buvęs nusiaubtas ir nudęgintas taip, kad nebėlikę jokių augmenų.

Iš to daroma išvada, kad anglų atominė bomba yra nepaprastai stipri.

Ta pačia proga pranešama, kad anglai ruošiasi sprogdinti antrą A. bombą.

— Irena Eidrigėvičiūtė — Sprindienė, buv. Kauno Operos Baletu solistė, sėkmingai vadovauja „Dainavos“ ansamblio tautinių šokių grupei, kuri rugsėjo 6 d. pasirodys Lietuvos Auditorijoje, Amerikos lietuvių sporto žaidynių proga rengiamame koncerte.

Žymusis mūsų sportininkas Vladas Bakūnas, dabar gyvenęs Sault. St. Marie, Ont. Skaitykite jo straipsnį šio puslapio atkarpoje.

LIETUVOS OKUPANTAI NEPASITIKI IR PATAIKŪNAIS.

Jaunas vokietukas pasakoją. 1946 metais, bado verčiama, iškeliavau Lietuvon. Belgetaudamas pasiekiau Latakų kaimą prie Viduklės, kur pas ūkininką Martyną, Kvietkų radau prieglaudą. Kvietkus buvo blogo būdo žmogus ir didelis bolševikų pataikūnas. Mane priėmė tik asmeniškai išskaičiavimu: dirbau kaip jautis nuo tamsos iki tamsos, valgydamas ištisus mėnesius bulviene. Atlyginimo negavau jokio. Kartą paprasčiau poros rublių smulkiom išlaidom. Vieton rublių gavau kumštį į kuprą. Žmonių paragintas, K. palikau ir išsikėliau kitur. Vėliau girdeėjau, kad bolševikai Kvietkų su šeimą ištremė: nepadėjo nei padų laizymas bolševikams.

SOVIETINĖ TAUTŽUDYBĖ SKAICIAIS

Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos vardu genocido (tautžudybės) reikalu įteiktas JTO memorandumas skelbia tokius šių kraštų žmonių nuostolius:

Estijos: 1940—1941 m. buvo deportuota apie 60.000 žmonių, apie 2.000 buvo krašte išžudyti. Tarp jų 9.229 jaunuoliai iki 20 metų amžiaus. 1949 m. buvo deportuota daugiau negu dvigubai.

Latvijos: 1940—1941 m. buvo deportuota ir vietoje išžudyta 37.500 gyventojų. Nuo 1944 m. vėl ištremta daugiau negu 100.000 asmenų.

Lietuvos: 1940—1941 m. buvo ištremta ir vietoj išžudyta 34.260 gyventojų. Nuo 1944 m. išnaikinta apie 15 proc. visų krašto gyventojų, kas sudaro apie 500.000 asmenų.

Čekoslovakijos: pradėti tremimai 1945 m. ir išvežta apie 200.000 gyventojų. Daug sugebanta į kraštą įrengtas darbo stovyklas. Iš viso priskaitoma išnaikintų ir ištremtų iki 600.000 asmenų.

Vengrijos: 1945 m. okupuojus kraštą buvo išvežta kaip karo belaisvių apie 600.000 asmenų. Jų tarpe daug moterų ir vaikų. Vėliau apie 300.000

PASAULIO LIETUVIŲ AR CHYVO ĮGALIOJINIAI IR JŲ ADRESAI

1. Australija: Istorinės Medžiagos Rinkimo Komisija, J. Tininis, 25 Dillon St., Paddington — Sydney, N. S. A., Australia.

2. Australija: Ignas Lapšys, Kufstein, Tirol, DP Lager, Austria.

3. Belgija: Rev. Jonas Dėdinas, 97, rue de la Brabanconne, Louvain, Belgique.

4. Brazilija: Jonas Masys, G. P. 4118, Sao Paulo, Brasil, S. A.

5. Didžioji Britanija: K. Barėnas, 126, Barton Lane, Eccles, Manchester, Great Britain.

6. Danija: Aldona Bričkus, Gaaseholmvej 100 st. th., København-Harlev, Denbark.

7. Italija: Dott. J. Gailius, Via Barnaba Oriani 87, Roma, Italia.

8. Šveicarija: Anton Paulaitis, Postfach 2910, Zurich 23, Switzerland.

9. Urugvajus: K. Čibiras, Juan Maria Perez 2820, Montevideo, R. O. del Uruguay, S. A.

10. Vokietija: Adolfas Venc lauskas, Litauisches Zentralkomitee, Hagelstr. 6, Hannover, Germany, British Zone.

Kitų kraštų PLA įgaliotiniai bus paskelbti spaudoje, kai tik bus susitarta su tų kraštų valdybomis dėl kandidatų.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse įgaliotinio pareigas ima si PLA vadovybė, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., U. S. A.

Visų kraštų lietuvių bendruomenės prašomos PLA įgaliotiniams istorinės medžiagos rinkimo darbe nuosirdžios pagalbos.

Vincentas Liulevičius, PLA Direktorius.

IRO BYLOSE LIKĘ TREMTINIŲ DOKUMENTAI

galės būti ateityje, reikalui esant, išduodami interesantams. Buvusios IRO bylos, išėmus iš jų visus asmens dokumentus, yra deponuotos Tarp-tautinėje Pajieškojimų Tarnyboje (Internationaler Suchdienst in Arolsen, Kreis Waldeck). Nuo liepos 1 d. šita įstaiga gali duoti reikalingų žinių apie tremtinio šeimą, jo profesiją, Vokietijoje išgyventą laiką ir event. apie jo emigraciją.

Patys tremtinių dokumentai laikomi ir tvarkomi UN Augštojo Komisarų įstaigoje. Vėliau bus nurodytas būdas tiems dokumentams gauti. Išimtiniais atsitikimais, esant svarbiam reikalui, dokumentus galima gauti ir dabar iš įstaigos tokiu ant rašu:

Amt des Hohen Kommissars der Vereinigten Nationen für Flüchtlinge
(22c) Bad Godesberg, Kolner Str. 89-91.

buvo grąžinta. Nuo liepos iki 1951 m. rugpjūčio ištremta apie 150.000 gyventojų.

Rumunijos: Nuo 1940 m., t. y. pirmosios okupacijos, ištremta ir išnaikinta apie 20 proc. visų gyventojų, kas sudaro apie 3 mil. žmonių.

Dėl sporto principų

VL. BAKŪNAS.

Su bendruoju auklėjimu neatskiriamai yra susijęs ir fizinis auklėjimas, kuris didžiuliam auklėjimo komplekse vadinama viena pirmųjų vaidmenų, kaip tai šiandien yra suprantama visame Vakarų Kultūros pasaulyje. Tačiau ne visi mūsų švietimo vadovai, auklėtojai bei fizinio lavinimo darbuotojai supranta fizinio auklėjimo vertę ir jo tikslą. Dažnai ir lietuvių pedagogų tarpe pasitaiko skirtingų tuo klausimu nuomonių. Vieni šitam auklėjimui yra linkę teikti siaurą kamputį bendruomeniniame gyvenime, kiti gi, — fizinį auklėjimą perdėti iškelia į pirmąsias vietas.

Norėdami suprasti, kur yra tiesa, turime visų pirma išsiaiškinti pačią fizinio auklėjimo esmę, jo tikslus ir priemones, kaip tai šiandien yra suprantama visuose Vakarų kultūros kraštuose.

Žmogus, būdamas materialinės ir dvasinės sąrangos kūrinys, yra nedalomas vienetas, kurio kiekviena materialinė dalelė ar jo visuma veikia dvasinę pusę arba atvirkščiai: kūniškai ligoto žmogaus dvasinė būklė kitokia, kaip sveikojo, o nesveikos dvasios žmogus savo kūniškai laikysena žymiai skiriasi nuo normalios sielos asmens laikysenos. Kūno funkcijų veiksmas turi įtakos sielai, kuri atsispindi kūniškoje būsenoje.

mo akstinu, panaudodamas visus galimumus, tada fizinis auklėjimas jau tampa grynai auklėjamoju veiksmu. Todėl fizinio auklėjimo tikslas yra: išauklėti sveiką, tvirtą, ištvermingą, drąsą, valingą, tautiškai sąmoningą, teigiamo charakterio asmenybę.

Norint tiksliai suprasti fizinio lavinimo esmę ir jo ribas, reikia išsiaiškinti skirtumą tarp fizinio lavinimo ir darbo iš vienos pusės, ir fizinio lavinimo ir rekreacijos iš kitos pusės.

Fizinis lavinimas nėra pats sau tikslas. Jis yra tik priemonė žmogui auklėti; taigi jis yra nukreiptas į vidų. Darbas gi, kaip toks, siekia konkretaus apčiuopiamo išorinio rezultato; jis nukreiptas ne į žmogų, bet į išorę. Rekreacija (poilsis, išsiblaškymas, atsigavimas) nėra nei fizinis lavinimas, nei darbas, nes ji yra pats sau tikslas. Čia sąmoningai nesiekama nei lavinančiai veikti žmogų, nei specialiai siekti išorinio, apčiuopiamo rezultato. Tačiau, nežinūnt šitų daugiau vidinio pobūdžio skirtumų, tam tikros fizinio darbo ir rekreacijos formos, jei jos atitinka fizinio lavinimo reikalavimus, gali būti panaudojamos kaip fizinio lavinimo priemonės.

Fizinis auklėjimas nesiskverbia į kitas auklėjimo sritis, nesukieria ir neprieštarauja bendriesiems auklėjimo principams, bet atvirkščiai, — tik juos papildo, pagilina ir visur jiems talkininkauja. Todėl fizinis auklėjimas buvo ir liks nepakeičiama auklėjimo priemonė pilnutiniame auklėjime.

„Pabudimo“ autorius apie „Pabudimą“

PASIKALBĖJIMAS SU ANTANU ŠKĖMA APIE NĖAU JĄJĄ MONTREALIO TEATRO PREMĖJĄ.

Montrealio Lietuvių Teatras, kaip jau žinoma, ruošiasi naujai premjerai. Bus statoma pirmąją premiją Dramos konkurse Amerikoje laimėjusi rašytojo Antano Škėmos drama „Pabudimas“, kuriai režisuoti pakviestas pats autorius.

Kam nėra žinoma, pasakytina, kad Antanas Škėma yra ne tik rašytojas, Dramos aktorius, vaidinęs žymiausiame Vilniaus Valstybiniame Dramos teatre, bet ir režisiorius, statęs veikalus tame pat Vilniaus Valstybiniame Dramos teatre. Taigi, Antano Škėmos asmenyje turime trilypio talento asmenybę — rašytoją, aktorių ir režisorių.

Todėl, kai Montrealyje statomas naujasis jo veikalas, kurį jis pats režisuoja, pravartu buvo išgirsti jo nuomonę ir apie veiklą ir apie pastatymą. Autorius ir režisiorius mielai atsakė į jam pateiktus klausimus. Štai tie klausimai ir atsakymai:

1. Kas paskatino parašyti „Pabudimą“, ir kokios veikale sprendžiamos problemos?

— Du motyvai: mūsų komariška epocha, pasireiškianti per galutinį žmogaus nuvertinimą, ir šios epochos būdingiausioji aprėikša — rusiškas komunizmas, siaučias Lietuvoje. Šitai motyvus bederinant, veikalas atitrūko nuo realistinės ir buitines traktuo tės. Daugelyje scenų atskamba graikiškas likimiskumas ir dabartinis pasimetisio ir persekiojamo žmogaus didelis noras išsilaikyti. Net ir pragarą pakliuvus. Pagrindinis veikalo principas: mylėk

artimą, kaip pats save, kuris išryškėja nelaimės atveju. Šituo principu besivadovaudami, tuli veikalo herojai galuti noje akystatoje su mirtimi, nors ir būdami skirtingų pasaulėžiūrų, pajėgia susikalbėti ir padeda vienas antram. Veikale paliečiami griežtųjų pasaulėžiūrų ir dažno konvertitizmo klausimai. Sugriežtin tas pasaulėžiūras sunaikina tas pats blogis, prieš kurį tokios pasaulėžiūros kovoja. O dažnas ir ūmus atsivertimas priveda prie bejėgiškumo ir negebėjimo apsispręsti. Ives tas ir „banalus“ momentas: vyro ir moters meilė, kuri savo augščiausioje įtampoje, pavojaus metu, pavirsta dvasinio žmogiškumo įrodymu. „Pabudimas“ parašytas — prisimenant milijonus nežinomųjų kovotojų, kurie žuvo už tikrąjį žmogų, nesitikėdami atlygini mo. Ir užakcentuojami lietuviškieji kovotojai.

2. Kaip „Pabudimas“ buvo rašomas?

— Pradėjau jį rašyti vos atvykęs į U. S. A. (1949 m.). Veikalas išgyveno keletą redakcijų ir buvo pavadintas „Paskutinis Tardymas“. Apie porą metų išgulėjo stalčiuje. Po pertraukos, smarkiai pakėistas ir perredaguotas, galutinai įsteisino kaip „Pabudimas“. Tačiau, berėpetuojant, kai kuriose scenose tenka iškopijuoti nereikšmingas smulkmenas, kurios atrodė reikalingos berašant.

3. Koks režisoriaus teatrinis požiūris „Pabudimą“ bestatant?

— Kaip minėjau, veikalas nėra nei buitinis, nei realistiškas. Todėl nebepakanka, labai populiaros mūsųose, stanislavskinės sistemos.

Atrodė, kad lietuviškajam teatrui pageidautinas skirtingų teatrinų mokyklų (ir veiklų) bendradarbiavimas. Šitai „bekenkuruojant“, mūsų Teatras bus gyvas, įdomus ir nesustingęs nuspręstoje rutinoje.

Šitokios mintys apniko mane „Pabudimui“ besiruošiant. Pasirinkau eksperimentinį kelią, įsiekdamas tinkamos traktuo tės. Apsistojau ties vadinamu neo-realizmu, kur į estetinį išgyvenimą įjungiami pasamonės, košmaro ir tariamojo „nelogiškumo“ elemen

KULTŪRINĖ KRONIKA

LIETUVIŲ DAINA IR ŠOKIS AUSTRALIJOJE.

Pirmasis šio darbo pionierius buvo P. Morkūnas, kuris pradėjo organizuoti chorą dar kelionės Australijon metu. Nemetė pradėto darbo ir apsi gyvenęs Melbourne. Praėjus kiek laiko ir atsiradus daugiau dainos entuziastų, įsikūrė vyrų oktetas, vadovaujamas J. Petrašiūno. Tai ir buvo dabartinio „Aido“ choro užuomazga. Padidėjus dainininkų skaičiui, choro vadovavimą perėmė A. Čelna, kuris šią sunkią našta neša ir ligi šios dienos.

~~~~~

~~~~~

Jieškojau iškiliausiojo reļejo aktorių stovyje, santykiuose, mizanscenoje. Vadinamosios „potekstės“ dažnai išplaukia ne iš logiškosios raidos (pagal žinomus ir normalius psichologijos dėsnius), o iš pasamoninės reakcijos į įvykį, konfliktą ar mintį. Veikalas statomas „ant koturnų“, tačiau vengiama nukrypti į patetiką, arba pseudo-jausmingumą. Gyvuliškasis rikimas, minties kova, poetizuotas monologas, ironija, asmenų ir daiktų vizijos lygiai kotiruojamos žmogiškosios melo dijos variacijose. Šitokią traktuo tės diktuoja „Pabudimo“ ideologinės ir psichologinės kolizijos ir veikalo stilius. Šis eksperimentas reikalauja milžiniškų aktorių pastangų. Šio eksperimento rezultatus teįvertins kultūringojo žiūrovo teismas.

4. Kaip režisorius vertina savo bendradarbiavimą su Kanados Lietuvių Dramos Teatru?

— Pirmiausiai, turiu pareikšti, kad šitam teatrui jaučiu grynai egoistinį sentimentų. Juk, manoji „Živilė“ (J. Blekaičio pastatymas) pirmą kartą išvydo rampos šviestas Montrealyje. Bet ir egoistinį aspektą atmetus, telieka tikrai džiaugtis. Aktoriai yra drausmingi ir nuoširdžiai priimlūs jieškojimams. Neseraga perdutu ambicingumu. Gerai organizuojami techniškieji reikalai. Beviltiška kalbėti apie paskutiniųjų energijos likučių panaudojimą teatriniam darbui iš „šapų“ ir įstai gų sugrįžus. Šitoks aktorius keičias yra sankcionuotas, ir todėl lietuviškoji visuomenė tegali išvystyti vieną pastatymą per sezoną.

Pradžią buvo sunki: stigo gaidų, repeticijoms pataipų, net ir patyrimo, bet nestigo paties svarbiausio dalyko — noro dirbti. Palengva viskas gerėjo, šiandien choras apjungia apie 40 asmenų ir per 3-4 metų laikotarpį turėjo 25 viešus pasirodymus — koncertus. Pačiame Melbourne bei jo apylinkėse chorą pamilo ne tik savieji, bet ir australų visuomenė, įvairios organizacijos dažnai šaukiasi choro pagalbos savo parengimams pajavairinti. Džiugu, kad nei sunkus darbas, nei nuovargis neatbaudo ty, kurie savo širdyje nešiojo šventą meilės kibirkštį dainai.

Greta su dainos mėgejais, žengia ir antras entuziastų sambūris. Tai tautinių šokių grupė. Šios grupės steigėja ir pirmoji vadovė buvo p. Saudargienė. Vėliau grupės vadovavimą perėmė J. Petrašiūnas. Per savo egzistencijos laikotarpį ši grupė, neskaityt daug kartinių pasirodymų savo tautiečiams, keliolika kartų reprezentavo lietuvius įvairiose australų šventėse. Šiuo metu pradeda reikštis ir antroji tautinių šokių grupė, kurią sudaro priaugncioji karta.

LIETUVIAI DAILININKAI AUSTRALIJOJE.

Melbourne gyvena šie menininkai: A. Vaičaitis, T. Zikaras, V. Simanavičius, J. Firnauskas ir Firnauskienė. Dail. A. Vaičaitis su dideliu pasisekimu dalyvavo dailininkų parodoje Amerikoje ir aktyviai reikišias kūryboje. Savo darbais prisideda ir prie bendroumeninio gyvenimo pajavairinimo. Skulptorius T. Zikaras neseniai surengė savo darbų parodą Melbourne ir visą laisvalaikį pašvenčia kūrybai. Dail. V. Simanavičius iliustruoja architektų V. Zemkalnio stambų veiklą apie Vilnių, ruošia iliustracijas LKF laidiniui. Šiuo metu vis dailininkai rengiasi dalyvauti Sydnėjuje rengiamoje Lietuvių Dailininkų Parodoje.

FILMAI IS ŠVENTRAŠCIO

Hollywoodas yra pagaminęs 13 filmų iš šventojo rašto: Sūnus palaidinas, Dešimt Dievo įsakymų, Piloto žmona, Juozapas ir jo broliai, Babelo vergai, Marija Magdalietė, Išganytojo drabužis, Dimitri-

OPEROS SOLISTĖ ELZBIETA KARDELIENĖ

dalyvaus pirmojoje Kanados Lietuvių Dienoje, kurią rugsėjo 5—7 dienomis organizuoja Hamiltono lietuviai Hamiltono mieste.

~~~~~

jus istorija ir Egiptietis. Šie filmai žada netrukus pasirodyti kino teatruose.

MILASIAUS DRAMA ŠVEICARŲ SCENOJE

Rugpjūčio 15 d. Lozanos „Pilies teatre“ buvo pastatyta Milasiaus drama „Miguel de Manara“.

TIRIA KRYŽIUOČIŲ ARCHYVĄ

Rusams besitartinant prie Karaliaučiaus, iš jo buvo išgabenti archyvai, kurie sukrauti Goettingene. Dabar ten ilgesnį laiką istorikas Z. Ivinskis tyrė kryžiuočių archyvus ir juose rado daug Lietuvai svarbios istorinės medžiagos.

DAILININKAS JONAS ALEKSANDRAVICIUS

amerikiečių dailės parodoje Washingtono už portretą laimėjo antrąją premiją.

„GĖSTANCIOŠ ŽVAKĖS“

Tokiu vardu Vatikano ben dradarbis ir Popiežiaus sekretorius Antonio Bacci parašė ir išleido romaną — „Gėstancios žvakės“, kuris vaizduoja Vatikano gyvenimą. Romanas dvasinės valdžios aprobuotas, gėčiausia skaitytas pačio Po piežiaus. Romoje šio romano pasirodymas sudarė sensaciją ir todėl jis turi didelį pasisekimą.

DRAMATINIS BARITONAS

Londono gyvenęs B. Povila vičius konkursiniame koncerte, įvykusiame Albert Hall, laimėjo antrą vietą.

B. Povilavičius atvykęs į Londoną 1949 metais, pradėjo mokytis dainuoti ir dabar jau gerokai pažengęs pirmyn. Nors jau penktus metus jis mokosi dainuoti, bet prisipažįsta, kad dar daug reikia pasimokyti, kad galėtų rimtai koncertuoti.

VĖL IŠVYKO Į JŪRĄ.

„Vilkus miškas vilioja“, o jūrininkas — jūros stichija... N. Baltrukonis jau vėl plauko jūromis. Pirmuoju laišku jis sveikina visus montrealiečius iš Jameikos...

Arnhem'o išdavikas

(Pulkininko Oreste Pinto prisiminimai).

III.

II DALIS.

Aš pradėjau galvoti apie žmoniškos prigimties ir žmogaus būdo vienodumą — pasikartojantį nemažą panašumą visame pasaulyje ir tai man leido išdrįsti spėlioti, kad tarpe vokiečių saugumo tarnybos skirtingų šakų — Gėstapo, Abwehr ir Sicherheitsdienst galėjo vykti tarpusavio lenktyniavimas ir konkurencija. Jeigu, kaip aš spėjau, King Kong buvo Abwehro apmokamas išdavikas (kadangi abi anksčiau minėtos gų garsios draugės — merginos buvo irgi Abwehro užverbuotos), tai gėstapo ir Sicherheitsdienst (S. D.) galėjo pa praščiausiai to nežinoti ir galvodami apie jį tikrai kaip vieną iš baisiausiųjų rezistencijos vadų, jie galėjo jį peršauti ir tikrai po to sužinoti, kad jis yra buvęs vertingas jų sąjungininkas. Jeigu šis mano spėjimas buvo tiesa, tai kokia puiki priedanga ir stačiai palaima buvo kulkos žaizda šiam nuduodančiam patriotą ir didvyrį išdavikui! Juk tai galėjo būti puikiausias atsakymas kiekvienam, kas būtų įtaręs jį esant išdaviku. Aš nusprendžiau, kad pagal susidariusias aplinkybes netiesiogis įrodymas prieš King Kong buvo pakankamai stiprus įgalinti mane jį apklausinėti — išardyti asmeniškai.

Aš parašiau raštelį ir olandų slaptosios tarnybos vyriausiąją būstinę Wittouck pilyje, kur King Kong turėjo būti pranešęs apie mano pasielgimą, kada prieš keletą dienų aš jam buvau nuplėšęs nuo rankovės jo nešiojamus garbės ženklus. (Nėra reikalo minėti, tačiau jis neįvykdė savo grąsinimo ir niekur nesiskundė). Raštelyje aš paminėjau, kad prie progos man reikia pasikalbėti su juo, nors buvau pakankamai atsargus, kad neatidengčiau savo tikrojo tikslo. Savaimė suprantama, kad toks garsus rezistencijos vadas kaip King Kong, turėjo daug draugų augstose vietose ir aš nedrįsau rašyti apie savo tikrąjį tikslą, nes būtų pakakę mažos perspėjancios kurio nors draugo pastabos ar kelių žodžių, kurie iš anksto sugadintų visą reikalą. Taigi, aš paprasčiausiai parašiau, kad jis prisistatytų man sekančią dieną vienuoliktą valandą ryto Palace viešbutyje.

Sekantį rytą punktualiai aš buvau pasirengęs pasimatymui. Išmūšė vienuoliktą valandą, tačiau King Kong nebuvo nei ženklo. Aš dėl to nesijaudinau. Jis tik labai sunikai galėjo išvengti mano suplanuoto pasimatymo, kadangi aš apie tai buvau iš anksto išspėjęs, tačiau jis galėjo parodyti savo įgimtą akiplėšiskumą pavėluodamas. Aš mintinai dar kartą pakartojau klausimus, kuriuos turėjau klausyti, o dešinė ran-

ka dažnai paliesdavau rankeną savo Walthur automatinio pistoleto, kuris parengtas kaboti makštyje. King Kong galėjo dar nespėti, kad tai turėjo būti jam gyvybės ar mirties sprendžiamasis likimins susitikimas, tačiau aš tą žinojau.

Laikas lėtai slinko, o King Kong dar vis nepasirodė. Aš tikėjau, jis pavėluosiant dešimtį ar penkiolika minučių, netgi pusę valandos, jeigu jis norėjo bent dalinai atsikėrtyti už pažeminimą, kuori jį kentėjo Antverpeno saugumo stovykloje. Tačiau kai jau buvo po 12 valandos ir jis dar nebuvo atvykęs, tai aš pradėjau abejoti, ar aš nebūsiu klaidingai įvertinęs jo akiplėšiskumą. Ar jis buvo toks pasitikęs savo geru vardu ir pažintimis su politiškai pajėgiomis asmenybėmis, kad apgalvotai ir sąmoningai ignoruotų mano pageidavimą, kuris buvo lygus įsakymui. Kai aš buvau išlaukęs apie dvi valandas, tada gavau atsakymą. Du jauni ir šaunūs olandų karininkai įžengė į mano hotelio prieškambarį. Jie gražiai atžygiavo iki mano stalo ir sutartinai pasisveikino.

— Ar, tamsta, laukiate Lindemans, pone? — paklausė vienas.

— Taip, aš jo laukiu jau beveik dvi valandas, — atsakiau.

— Mes labai atsiprašome, pone, kad buvote priverstas laukti. Lindemans negali atvykti pasimatyti. Jis turėjo vykdyti kitus įsakymus.

— Kitus įsakymus! Kieno įsakymus? — klausiau ir vis labiau pykau, tačiau nenorėjau parodyti tai šiems jauniems žibantiems vyrams.

Karininkai dar labiau išsitempė ir vienas iš jų, didelės pagarbos tonu pasakė:

— Lindemans išvyko ši rytą su ypatingai svarbiu uždaviniu.

Šis pasakymas man lyg kad užgniaužė gerklę, taip, kad aš sunkiai galėjau kalbėti. Aš buvau įsitikinęs, kad po turėjusio įvykio su Lindemans (King Kongu) susitikimu, jo išdavikiškieji veiksmai ir veikla turėjo būti apkarpyta ir sumažinta, netgi jei aš iš karto neįrodyčiau jo kaltės. Dabar gi jis ne tik tiktai suardė mano planus, bet dar spėjamai vėl vedė narsius vyrus į spąstus.

— Su vidaus pajėgomis? — paklausiau.

Abu štabo karininkai atrodė lyg sumišę ar nežiną ką atsakyti, tačiau iš jų veidų sprendžiant, atrodė, kad tai neeilinė karinė paslaptis. Pagaliau man pasakė:

— Ne, pone. Ne su vidaus pajėgomis. Lindemans yra priskirtas prie kanadiečių, specialiai saugumų tarybai ir uždavinims, tačiau apie tai mums nėra leista kalbėti.

Kiek vėliau aš sužinojau, kaip buvo atsitikę. Kanadiečiai pareikalavo vieno tikrai patikimo žmogaus, kuris slaptai

galėtų pereiti į Eindhoven, vietovę, kuri dar buvo vokiečių rankose, ir susiršti su to rajono pogrindžio sąjūdžio vadu. Pranešėjas turėjo painformuoti rezistencijos vadą, kad didelis sąjungininkų parašiutininkų iškėlimas numatomas sekantį sekmadienį, rugsėjo mėn. 17 dieną, ir, aišku, rezistencijos vadas turėjo paruošti ir sukoncentruoti savo žmones padėti parašiutininkams ir išnaudoti iš anksto numatytą vokiečių sumušimą. Kada kanadiečiai šiuo reikalu kreipėsi į olandų vyriausiąją būstinę, ten iš karto buvo pagaltvota apie Lindemans, kaip vieną iš nedaugelio vyrų, kuris galėtų šį uždavinį įvykdyti. Aš, labai gaila, nežinojau, kad parašiutininkų iškėlimo veiksmai, tuojau turėjo įvykti ir viskas, ką aš tuo laiku galėjau, buvo tikrai viltis, kad tas ypatingas uždavinys, kurin buvo įmasytas Lindemans, neatneš labai daug nuostolių.

Kas atsitiko praslinkus trims dienoms, yra gerai žinoma. 1944 metų rugsėjo 17 d., auštant, įvyko didžiausi karo istorijoje parašiutininkų panaudojimo, iškėlimo prieš užnugarį, veiksmai. Apie 10 tūkstančių vyrų Britų, I-mosios Airborn Division buvo išmesti prie Arnhem ir apie 20.000 amerikonių parašiutininkų ir apie 3.000 lenkų buvo išmesti iš lėktuvų prie Grave ir Nijmegen.

Išmestųjų parašiutininkų uždavinys buvo užtikrinti ir išlaikyti prietilčius prie Maas kanalo, Waal upės ir žemutinio Reino, tuo laiku, kada sąjungininkų „šarvuoti smagaliai“ veržtųsi svarbesniu pagrindiniu keliu, kad susijungtų su šiais priekiniais saugos daliniais ir paskui kartu masėje nugalėtų vandens kliūtis. Tai buvo drąsus planas ir viskas priklausė nuo veiksmų staigumo ir netikėtumo, kas buvo pasiekta išmant parašiutininkų dalinys prieš fronto linijos užnugarį. Jeigu su vokiečiais užnugario zonoje būtų pilnai pasiekta netikėtumo, tai buvo skaičiuojama, kad keletas dienų turėtų praeiti ligi jie persigrupuotų parašiutininkų dalinių sudarytu prietilčių puolimui. Tuo laiku pagrindinės sąjungininkų pajėgos energingai vykdytų savo uždavinį ir, jei parašiutininkai, aprūpinami šaudmenimis ir maistu numetamais jiems iš lėktuvų, galėtų išsilaikyti, tai viso to rezultate būtų pasiekta puikusia pergalė.

Viskas, kaip buvo numatyta, atrodė vyksta planingai. Rugsėjo 16 d. ryte įvykdyta sąjungininkų oro žvalgyba neatrado nenormalios vokiečių dalinių veiklos Arnhem rajone. Tačiau tą pat dieną pritemus atidundėjo vokiečių tankų daliniai, kurie kiek galėdami tyliausiai užėmė poziciją už gyvatvorių ir grioviuose aplinkui svarbiausią parašiutininkų numetimo rajoną. Kitą rytą švintant iš pilko dangaus išmestieji parašiutininkų daliniai nei kiek nenustebino prieš. Jau nuo pat pradžios buvo matoma, kad viskas vyksta ne taip, kaip turėjo būti, tačiau tuo laiku visi galvojo, kad tai buvo vokie-

Mokslo-technikos naujienos

S. PAULYJE STATOMI SUPER-HELIKOPTERIAI.

Puiki ir naudinga mašina yra lėktuvas, bet šiek tiek nepatogus, nes pakilimui ir nusileidimui reikalinga ilgo išsibėgėjimo tako, didelio aerodromo. Todėl aviacijos inžinieriai jau seniai laukė galvos padaryti tikį lėktuvą, kuris galėtų pakilti tiesiog augštyr ir nusileisti tiesiog žemyn.

1936 metais, kada prancūzas Braguet pakilo savo malūnsparniu ir, iškilęs į padangę iki 2.400 m. augščio, laimingai nusileido mažoje aikštelėje, atrodė, kad tas pageidaujamas naujo tipo lėktuvas jau išrastis. Ir iš tikrųjų tas Bregueto malūnsparnis, arba helikopteris, pakilimo ir nusileidimo atžvilgiu buvo idealus lėktuvas, tik, visa nelaimė, jis buvo nepajėgus ir nerangus. Jau 1937 m. vokiečiai prof. Heinrich Karl Johan Focke, savo konstrukcijos helikopteriu sumušė Bregueto pastatytą augščio rekordą. Jo helikopteris buvo galingesnis ir greitesnis. Vokietijoje buvo sudaryta Focke - Wulf kompanija, kurios paskirtis buvo gaminti ir tobulinti helikopterus. Netrukus Focke pastatė naują augščio rekordą, iškilo iki 7.300 metrų. Šio tipo jo helikopterio greitis buvo išvystytas iki 180—200 kilometrų per valandą.

Dabar helikopterių statyboje varžosi visos didžiosios valstybės. JAV ir kitur pagarsėjo amerikiečio Howard Hugso suprojektuoti helikopterai. Jie gali pakilti su 2 tonų krovinio. Bet šiuo metu visus nustebino pasklidusi žinia, kad S. Josė dos Campos technologiniam Aeronautikos Institute statomas visai naujo tipo malūnsparnis, vadinamas super-helikopteris, kurio projektą paruošė ir statybą prižiūri garsusis vokiškųjų helikopterių konstruktorių prof. Focke. Braziliskasis helikopteris, arba Fockės helikopteris, bus aeroplano ir helikopterio kombinacija: skraidys greit, pakels didelę naštą, o pakilti ir nusileisti galės statmenai.

Prof. Henrikas Fockė į Braziliją atvyko 1952 m. pradžioje, iš Olandijos, kur buvo pabėgęs po karo, kada iš Hitlerio nacionalizuotų Focke Wulf įmonių, plačiai išplėstų ir tarnavusių karo reikalsams,

jam nieko nebeliko. Dabar jo vadovaujamose dirbtuvėse esą inžinierių ir specialistų iš 16 tautų. (Z).

ATOMINĖS PATRANKOS SVIEDINYS.

Atominė bomba, kuri su naikino Hirošimą, buvo didelė ir sunki, ją nunešė lėktuvas tvirtovė. Panašios ir kitos. Dėlto jos nepatogios naudojimui, nes didieji lėktuvai greičiau pastebimi ir gali būti sunaikinti pakeliui ir bombardavimo vieta. Atominės patrankos pastatymas yra didelis laimėjimas. Be to, sakoma, kad ši patranka šaudoma labai taikliai ir gali šaudyti ne tik atominius, bet ir paprastais sviediniais. Jos vamzdis 28 mm, pats sviedinys turi gilzės formą, aišku nestoresnis 28 mm ir sveria tik 400 kg. Patranka veikia automatiškai, visus apskaičiavimus atlieka „mechaniški smegenys“, kurių vadovauja ypatingas radaro aparatas. Tai ir viskas, kas žinoma. Visa kita yra paslaptis.

BAKTERIJOS PAVOJINGESNĖS IR UŽ VANDENILIO BOMBĄ

Amerikos atominės energijos specialistai sako, kad bakteriologinis karas, kuriam šis šalis esanti pasiruošusi, yra pavojingesnis ir už vandenilio bombą.

Prof. Gamow, George Washington universiteto narys, vienas žymiausių atominės energijos specialistų, spaudos atstovams pareiškė, kad vandenilio bomba, kuria dabar Sovietų Sąjunga giriasi, nesanti pati didžiausia modernio karo pabaisa.

„Bakterijos viename mažame buteliuke gali padaryti daugiau nuostolių, negu vandenilio bomba“, — sako profesorius.

Apsaugos Departamento atstovas, kuris nepritaria tai prof. Gamow nuomonei, pareiškė, kad Jungtinės Valstijos turinčios „puikią apsaugą nuo bakteriologinio karo“.

Nėra žinių, kaip toli bakteriologinio karo pasiruošimo srityje yra nuėjusi Sovietų Sąjunga, bet kiek tai liečia Ameriką, šiuo atveju ji pasiruošusi ne tik gintis, bet ir smogti tam, kuris tą baisią priemonę pavartotų.

Trys įstaigos, Army Chemical Corp., Public Health

Veda sktn. kn. J. Bulota

JŲ DARBU VEIDRODIS — BOSTONO SKAUTIŠKOJE „GAIRELĖ“.

Ilgiausiai tremtyje gyvuojas „Aušros“ sk. tuntas Diep holze ištvermingai leidžia savo neperiodinį, rotatorių spausdinamą, laikraštėlį „Gairėlė“. Užjūris jau pasiekė septintąsias „Gairėles“ Nr. Jos turinys kaskart tobulėja, o skautai įgaudami daugiau patyrimo vis gražiau ją iliustruoja, bei švariau spausdina.

APLANKĖ AMERIKIEČIŲ JAMBOREE.

Liepos 17 — 24 dienomis Irvine Ranch, Californijoje buvo didžiulė Boy Scouts of America jamboree. Šiame sąskrydyje dalyvavo 50.000 amerikiečių skautų bei svečių iš tolimųjų pasaulio kraštų. Mūsų skautai atskiru vienetu šiam sąskrydyje nedalyvavo. Tačiau liepos 18 d. šią jamboree aplankė trys liet. skautų vadovai — LSB dviasios vadas sktn. kun. J. Vaišnys, S. J., Los Angeles vietininkas pas kt. V. Pažiūra ir pasktn. Pr. Pakalniškis. Jie įteikė mūsų skautų vardu menišką sveikinimo adresą, kuris buvo įspėtas Jamborees svečių knygon.

Service ir Civil Defense Administration, glaudžiai šiuo atveju bendradarbiauja.

Amerikos mokslininkai yra įsitikinę, kad Sovietai neturi bakterijų, kurios nebūtų žinomos šios šalies specialistams.

ELEKTRINIAI UNGURIAI

Lachinės akvariume yra atvežti iš tropikinių sričių elektriniai unguriai, kurie lotyniškai vadinami Electrophorus Electricus. Jie turi prietaisus, kurie gamina stiprią elektros srovę, kuri pajėgi nutrekti žmogų mirtinai. Akvariumo direktorius O. Philips pademonstravo, vartydamas ungurį apsimovęs gumines pirštines. Palietęs elektros laidais ungurio uodegą, jis uždegė elektros lemputę, kurią uždegė 110 voltų elektros srovė.

Priveisus daugiau tokių ungurių, galima būtų padaryti visą gyvą elektros jėgainę...

na?

Verloop palinko į priekį ir spausdamas savo kumščias, kad pagelbėtų atminčiai, pasakė vardus išvaizdą ir rūši visų mano slaptosios tarnybos ir žvalgybos vyriausios būstinės štabo vry. Netgi daugelis G. H. G. štabo karininkų nežinojo ir nepažino kai kurių vyrų, kurių pavardes Verloop išbarškino.

— Taip pat, jūs vyriausias agentas Briuselyje yra Paul Leuven ir Amsterdame yra vyras vardu Dampreny, ir... — Jis sėdėjo prie stalo ir visiškai puikiai nupasakojo visą pagrindinį mūsų kontražvalgybos sistemos Belgijoje ir Olandijoje tinklą. Aš buvau tuo labai nustebintas ir susijaudinau dėl likimo tų mūsų agentų, kurie dar tuo metu tebeveikė užnugaryje vokiečių linijų. Jeigu šis išdavikas tiek daug žinojo, tai reikėjo tikėtis, kad jo viršininkai vokiečiai žinojo dar daugiau. Aš pasistengiau, kiek galėdamas, išlaikyti tą patį savo balso toną ir paklausiau.

— Kas tau šita visa pasakė?

Mano tardomasis išdavikas Verloop buvo jautrus ir pastabus. Jo gyslose suvirpėjo išsigelbėjimo viltis.

— Pulkininkas Kiesewetter, dirbas Abwehre man pasakė. Tačiau, kas visa tai pasakė pulkininkui Kiesewetter, yra mano paslaptis. Ar jūs norite su manim derėtis, pone?

Aš buvau pavargęs ir tuo momentu mirtinai pasibijau tokia žmogiška degradacija, tokiu stovinio prie mane žmogaus savęs pažeminimu. Aš buvau matęs daug vyrų, kovojančių už savo gyvybę, kaip prispirtos kampe žiurkės, kurie buvo pasiruošę paukoti savo darbdavius, savo kraštą, savo draugus, kad tik išgelbėtų savo kailius, tačiau aš kažkaip jokiū būdu negalėjau suvirsti šiuo nešvarių man siūlomų derybų. Neturėdamas čia jokių padėjėjų nei transporto priemonių, aš turėjau pats asmeniškai žygiuoti su Verloop į karo kalėjimą, esantį kitame gale miesto. Buvo jau tamsi naktis ir aš norėjau greičiau su juo užbaigti. Išsitraukiau savo pistoletą ir nukreipęs į jį savo žiaurų žvilgsnį, pasakiau:

— Greičiau sakyk, Verloop. Man jau pakanka tavo intrigu. Esi išdavikas ir savo išdavimų nebetęsi su manim derėdamasis. Tavo draugai naciai atrado šiam žaidimui naujas taisykles, bet ne aš. Praveskime šį kartą žaidimą būdu, kurį jie vartoja. Kas pasakė šiuos tavo paminėtus faktus pulkininkui Kiesewetter?

Jo pilna vilčių šypsena staiga pranyko.

— Mainais už mano gyvybę, pone... — pasakė jis padarydamas nusivylusio mostą. Aš ištiesiau pistoletą priekin.

— Atsikelk, — pasakiau ir pagalvojau, kad nemigo naktis kalėjime, gal būt, palaus užsispyrimą. Tačiau Verloop, tas prityręs šnipas, klaidingai suprato mano veiksmą. Jis pagalvojo, kad aš tuojau pat jį nušausiu.

— Palauk, — žiptelėjo jis, — aš viską pasakysiu. Nešauk! Tai buvo Chris Lindemans — King Kong. Jis pasakė

„Baltijos“ vietininkija su vi su stropumu ruošiasi stovyklauti Kirbinėje. Visos stovyklautojos yra painformuotos raštu apie išvykimo laiką.

Bostono „Senųjų Lapinų“ būrelis neteko savo vieno nario — skiltin. Romo Latvėno, kuris su tėvais išvyko vakaruosna. Lapinai savo mielajam broliui Romui buvo surengę kuklias išleistuves ir palinkėjo gerai įsikurti naujoje vietoje.

Liepos 31 d. sktn. prof. Ig. Končis savo artimųjų ir skautų atprie gražiai atšventė gimtadienį ir vardadienį.

Bostono birutietės, kęstutėnai ir lapinai ALTS-gos Bostono skryiaus piknike gražiai pravedė lauko programą, kurioje dalyvavo ir p. O. Ivaškis nės tautinių šokių grupė.

Vyresn. sktn. dr. V. K. Čepas ir vyresn. skiltin. V. Strolija šią vasarą dirba Bostono amerikiečių vasaros stovykloje — Loon Pond, prie Middleboro, Mass.

CHICAGIETĖS SKAUTES STOVYKLAUJA.

Chicagietės skautės liepos mėn. Niagaros jubiliejinėje stovykloje puikiai atstovavusios savo „Aušros Vartų“ tuntą, rugpjūčio 8 d. išvyko stovyklauti į Lakeside, Wisconsin. Jos kaip ir skautai, stovyklauja Pr. Basčio vasarvietėje.

NAUJAS VADOVĖLIS

A. RINKŪNO

"Kregždutė" I D.

Elementorius, skaitymai ir aplinkos pažinimas I—II skyriui. Specialiai parašyta pritaikant lietuviškas mokymosi klaidas Kanadoje ir Amerikoje. Kaina 1.50 dol. (kanadiškais).

Užsakymus ir pinigų siųsti: Spaudos B-vė „Žiburiai“, 941 Dundas Str., W., Toronto, Ont., Canada.

KIEK? KAS? KODĖL?

Kokiu nuošimčiu pakilo mašinos apdraudos mokesčiai?

Palyginant su mašinų verte, mokesčio nuošimtis yra sumažėjęs. 1939 metais, bendrai imant, Kanadoj vidutinis mokeskis nuo 100 dol. apdraustos sumos buvo 5,16. Dabar mokeskis yra 3,10. Bet mašinos yra daug brangesnės. Nauja mašina, kuri 1939 metais kainavo 850 dol., dabar kainuoja 2.400 dol. Negalima 2.400 vertę apdrausti taip pigiai, kaip 850 dol. Taigi, imant dolerius, mokeskis už socialinę atsakomybę yra pakilęs 30 proc., o už visapusišką apdraudą 60 proc.

Kas nustato mašinos apdraudos mokesčius?

1. Nelaimių skaičius.
2. Vidutinis nelaimių mokeskis.
3. Administracijos išlaidos.
4. Apdraudos bendrovių pelnas ar nuostolis.

Kodėl dolerių mokant mokesčius yra pakilęs?

Todėl, kad nelaimių nuošimtis ypatingai yra pakilęs. Šian dien mašina užmušamas vienas žmogus kas keturias valandas (Kanadoje). Vienas žmogus sužeidžiamas kas 15ka minučių. „Fenderis“ (apsauginis) sudaužomas kas dvi minutes.

2. Dėlto, kad nelaimių mokesčiai yra žymiai pakilę. Sudaužyta mašina kainuoja 2—3 kartus brangiau pataisyti negu 1939 metais. Apdaudyta mašina sutaisyti kainuoja dukart brangiau. Tie fenderiai ištaisyti kas dvi minutes kainuoja triskart brangiau.

3. Dėlto, kad daktarų ir ligoninės išlaidos pakilusios maždaug 165 proc. Sužeidimų sąskaitos yra brangiausios kokios betkada buvusios.

4. Dėlto, kad vidutiniškai alga yra pakilusi apie 150 proc. Tas reiškis daug augštesnį mokeskį už „nustotą laikotarpį“.

Tai, kaip bendrovės prilaiko mokesčio nuošimtį nuo padidėjimo?

1. Sumažinant administracijos išlaidas, kurios dabar nuo mašinos sumažėjo per pusę.
2. Per turėjimą didelį nuostolį. Mašinų draudimo bendrovės pereinamos metais už nelaimės išmokėjo 65.000.000 dol., kas joms davė 6.000.000 dol. nuostolio.

Išvada yra: sumažinti nelaimių skaičių. Nei vairuotojas, nei draudimo bendrovė negali sumažinti mašinų pataisymų ar žmonių išgydymo mokesčių. Apdraudos bendrovės iš savo

pusės daro viską, ką gali, kad sumažintus nelaimių skaičių; da bar belieka vairuotojams dėti daugiau pastangų. Kada nelaimių mokeskis sumažės, apdraudos mokeskis taip pat sumažės. Atsiminkit, kad nelaimė, kuri neįvyksta, nekainuoja nė cento.

Mokesčio padalinimas.

Vairuotojai yra paskirstyti į penkias grupes ir kiekviena grupė turi mokėti pagal savo grupės nelaimių skaičių, kas yra teisinga ir natūralu. Brangiausias mokeskis yra numatytas pirmajai, nepilnamečių grupei nes proporcingai jie turi tris kartus daugiau nelaimių už gerus, atsarginius vairuotojus. Antrajai grupei priklauso mašinos, naudojamos biznio reikalsams. Mokeskis kiek pigesnis, bet ir gana augstas, nes šios mašinos daug daugiau naudojamos, turi proporcingai daugiau nelaimių. Trečiai grupei priklauso vairuotojai tarp 21—25 metų. Mašinos dėl biznio nenaudojamos. Mokeskis pigesnis. Ketvirtajai grupei priklauso vairuotojai per 25 metų. Kada šitie vairuotojai išvažinėja trejus metus be nelaimių iš savo kaltės, tai gali įstoti į penktą grupę, kurios mokeskis yra pats pigiausias.

Be vairuotojų suskirstymo į grupes, mokeskis kartu yra nustatomas pagal rajoną. Nes vieni rajonai turi griežtesnius įstatymus, atsargesnius vairuotojus ir kartu proporcingai mažesnę nelaimių skaičių. Pav., standartinė socialinė atsakomybė ketvirtajai grupei (kuriai didžiama vairuotojų priklauso) kainuoja metams Montrealy 56 dol., Toronte 28 dol., Winipege 27 dol., Calgary 19 dol. ir Regina 15 dol., draudžiant toj pačoj bendrovėj. Kas parodo, kad geriausi vairuotojai yra Regina mieste, o blogiausi tai Montrealy. Mašinų draudime jau penktas metas kaip didžiulio bendrovių turį nuostolį. Už tai daugelis iš jų jau visai nustojo mašinas draudę, arba sta to daug griežtesnius reikalavimus. Mano agentūroje, per septynis metus, nė vienu metu pajamos už mašinų apdraudą nepadengė sumokėti už klientų nelaimės ir, kiek girdėt iš kitų agentūrų, rezultatai mažai skiriasi. Dabar gal bus geriau suprantama gerbiamei skaitytajam, kaip mašinos mokesčiai yra nustatomas ir kodėl jis kiekvienais metais brangsta.

A. Norkeliūnas.

pulkininkui Kiesewetter.

Taip čia visai nelauktai suradau paskutinį sujungiantį žiedą prodymų prieš Lindemans — King Kong. Aš pasilenkiau dar labiau į priekį ir pistoletu vamzdžiū paliečiau Verlo op. Jis nubalo iš baimės ir sunkiai nurijo seiles.

— Ar King Kong išdavė numatomus veiksmus prie Arn hem naciams? — paklausiau. Verloop linktelėjo.

— Taip, jis tai pasakė pulkininkui Kiesewetter rugsėjo mėn. 15 d., kada jis buvęs atsilankęs „Abwehre“ vyriausioje būstinėje. Jis pasakė, kad britų ir amerikonių parašutininčių daliniai bus iškelti.

— Ar jis pasakė, kur bus vykdomas išsiskelimas?

— Taip. Jis pasakė, kad britų parašutininčių divizija bus parengta ir laukia išskelimo, kuris įvyksią sekmadienio rytą, anapus Eindhoven.

Aš nuleidau savo ranką su pistoletu ir atydziai pasižiūrėjau į Verloop. Šis pasigailėjimo vertas bails galutinai man padėjo išspręsti taip ilgai mane kamavusį galvosukį.

Padėjęs Verloop į saugią kalėjimo celę, aš su verdančiu manyje pykčiu, nuskubėjau į olandų slaptosios tarnybos - žvalgybos vyriausiąją būstinę. Aš įsiveržiau į karininkų valgyklą. Vaizdas ten mano atrastų dykinėjančių vyrų, sėdinčių minkštuose foteliuose su išgėrimais rankose ir besiklausančių radijo muzikos, mane dar labiau įsiutino.

— Uždaryk tą prakeiktą daiktą! — rėkiau aš ir trenkiau kumščiu į stalą. Radio tuojau buvo išjungtas ir visi ten buvę nustebę sužiuro į mane.

— Yra pats augščiausias laikas jums suprasti, kad jei aš sakau, kad žmogus yra įtariamas, tai tikrai taip yra. O ką jūs darote? Jūs tuojau po to siunčiate šitokį žmogų už priešo linijų, su svarbiausiu, koks tik galėjo šiame kare būti, pranešimu! — Pakeltu tonu kalbėjau.

— Ką jūs tuo norite pasakyti? — pagaliau paklausė vienas iš jų.

— Lindemans — King Kong. Du iš čia esančiųjų tuojau paimkite automobilį ir nuvykę į Wittouck pilį, areštuokite jį.

— Areštuoti Lindemans — jūs turbūt esate kvailas! Jis savo nuogomis rankomis sutriuškintų porą vyrų, kaip skudutines lėles. Be to jis visuomet yra ligi dantų ginkluotas. Tai būtų gryna ir bereikalinga savižudybė!

Vienas vyresnis laipsniu karininkas prašneko:

— Kaip ten nebūtų, pulkininke, koks yra pagrindas Lindemans areštui? Ar jūs nesuprantate, kokį viešą skandalą tuo padarysite?

Aš skubiai išdėdėsiu savo argumentus. Jie nesunkiai patikėjo mano nuoširdumu ir patiktų faktų tikrumu. Pasiliko neišspręsta problema tiktai, kaip įvykdyti King Kong areštą, be rizikos. Ir tuo laiku man į galvą atėjo puiki mintis. Daugiau bus.

čiams tiktai laimingas sutapimas ir atsitiktinumas, kad jie sutraukė savo šarvuotus dalinius ir pėstininkus tokioje vietoje, kurie jie nebuvo nei laukiami nei reikalingi.

Už devynių dienų, maistui ir šaudmenims pasibaigus, ir gynybos žiedui aplinkui taip susiaurėjus, kad iš oro metami šaudmenys ir maistas daugiausia nusileisdavo vokiečiams, o ne išmestiems parašutininčiams, 2.400 išlikusiųjų didvyrių „Arnhemu raudonųjų vėlinių“ prasimušė iš apsupimo žiedo prie Waal upės, palikdami 7.000 savųjų nuostolio. Taip šis drąsus sumanymas nepavyko. Maršalas Montgomery tada gavo pirmąjį ir didesnę pralaimėjimą šiame kare, o pats karas dar nusitęsė apie aštuonetas mėnesių, atnešdamas tolimesnius nuostolius ir naikinimą abiejose kariaujančių pusėse.

Per šešias tolimesnes savaites mano pastangos areštuoti Lindemans (King Kong) buvo be jokių rezultatų. Aš mat neturėjau visiškai aiškaus jo kaltės įrodymo, o tiktai apytikrius įrodymus, paremtus išvadomis. Pagaliau vieną vakarą iškilo papildomas įrodymas, kuris įvyko beveik dramatiškai. Sąjungininkų stūmimasis į priekį tęsėsi, nors po tragiško nepasisekimo prie Arnheмо, jiems reikėjo kovoti už kiekvieną žemės pedą.

Aš buvau Eindhovene, kuris dabar jau buvo sąjungininkų, užimtas ir kaip tik rengiausi baigti apklausinėjimą, kuris nusitęsė apie trejetą valandų. Įtariamasis buvo olandas vardu Cornelis Verloop. Galų gale aš jį sugavau ir privedžiau prie prisipažinimo, kad jis buvo šnipas. Jis atrodė apimtas didelės baimės. Aš atsisotau, pasiraiviau ir nusivaliau nuo savo uniformos cigaretės pelenus. Jis mane atydziai stebėjo.

— Ar aš būsiu sušaudytas? — sušnibždėjo jis. Jo gerklė, atrodė, lyg buvo perdaug išdžiūvusi, kad jis galėtų normaliai kalbėti. Aš tiktai truketelėjau pečiais neatsakydamas. Atrodė, aiškiai suprantama, kad jis bus sušaudytas. Jis buvo šnipas.

— Aš turiu jauną žmoną Amsterdame, pone, gerą olandę merginą. Ji yra nekalta. Aš tai prisiekiu.

— Taip? Mes nesiruošime sušaudyti tavo žmonos. Mes nesame toki, kaip tavo ponai ir viršininkai vokiečiai. — Jis desperatiškai bandė kitą išsigelbėjimo kelią.

— Aš duosiu jums vertingų informacijų, pone, jei jūs manęs nesusaudysite, — pasakė jis.

— Kvailas esi, — atsakiau.

— Bet kokios žinios ar informacijos ką pats gali turėti, gali būti ištrauktos iš tavęs prieš sušaudant. Tai yra paprastas ir lengvas procesas.

Jo išblykusiame veide pasirodė gudri ir klatinga šypsena.

— Jūs galite priversti mane pasakyti, ką jūs galvojate aš turėčiau žinoti, tačiau jūs nesužinosite ir neišaiškinsite tų faktų, kurių jūs visai neįtariate, kad aš žinau.

— Gerai, mano jaunas filosofe, ką gi taip svarbaus ži-

SAUGU — PATIKIMA — SAŽININGAI!

Mann & Martel

REALTORS

1245 BLOOR ST. W. (prie Lansdowne) Tel. OL 8481

Daugelio lietuvių išbandyta-patikima nuosavybių pirkimo-pardavimo įstaiga turi pasiūlymų visuose Tamstų pageidaujamuose rajonuose ir pagal Tamstų norimą kainą.

\$1.000 įmokėti, \$5.500. Keele-Lawrence; modernus, nepilnai užbaigtas, naujas bungalow, garažas, didelis sklypas.

\$2.500 įmokėti, \$11.000; Eglinton r., gražus, modernus bungalow, garažas, prie susisiekimo.

\$1.900 įmokėti, \$8.900; Do-vercourt-Bloor; 7 k., garažas, atskiras, išmokėtas.

\$2.900 įmokėti, \$10.000; Dovercourt - Bloor; 7 k., garažas, atskir., išmok.

\$3.500 įmokėti, \$11.500; De-laware-Bloor; 6 k., mūrinis, geras planas, garažas, alyvos šildymas.

\$2.900 įmokėti, \$11.800; Dufferin-College; 6 k., mūrinis, garažas, alyvos šildymas.

\$3.500 įmokėti, \$14.000, Euclid-College; 10 k., atskiras, mūrinis, alyva šildymas, 2 garažai.

\$2.900 įmokėti, \$9.800; alyvos šildymas. High Park-Westminster;

6 k., garažui vieta, pilna izoliacija.

\$3.900 įmokėti, \$12.800; High Park-Indian Rd. Cres.; 8 k., mūrin., 2 virtuvės, didelis sodas.

\$3.500 įmokėti, \$12.800; High Park - Indian Rd. Cres.; 8 k., mūrinis, 2 virt., didelis sodas.

\$4.900 įmokėti, \$17.000; Bloor-Runnymede; 9 k., atskiras, puikus mūras, stilingas, alyvos šildymas, garažas, žaidimų k. rūsy, 2 modernios virtuvės.

\$4.900 įmokėti, \$17.900; High Park-Humberside; 9 k., atskiras, mūrinis, vandeniu šildomas, 2 mod. virtuvės, 2 garažai, privatus įvažiavimas.

\$4.900 įmokėti, \$19.900; High Park - Sunnyside; 12 k., vandeniu - alyva šild., garažas, privatus įvažiavimas, 2 virtuvės.

\$3.000 įmokėti, ?; Melrose -Dundas, prie pat lietuvių bažnyč.; 9 k., mūrinis, 2 labai modernios virtuvės,

Turime pasiūlymų: įvairiausių biznių, farmų, gazolino stočių, žemės sklypų ir tt. Suteikiame paskolas ir morgičius.

MŪSŲ ATSTOVAS

Zigmas UMBRAŽŪNAS

mielai Tamstoms suteiks plačią informaciją, aprodys ir padės išsirinkti. Prašom kreiptis į jį asmeniškai arba TELEF.: įstaigos OL 8481 Namų ME 0667

VYRIŠKŲ ir MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

Kostiumus ir paltus siuvu pagal naujausias madas. Turiu didelį pasirinkimą įvairių angliškių ir vietinių medžiagų. Visus darbus atlieku pigiai, skoningai ir punktualiai.

E. D. KONDRATAS.

1113 A Dundas St. W. (netoli Ossington). Toronto. Tel. LL 9626.

Maloniai pranešame!

NAUJŲ „FORD“ AUTOMOBILIŲ ir SUNKVEŽIMIŲ PIRKIMO REIKA LAIS KREIPKITES Į MŪSŲ ATSTOVĄ

V. PESECKA

INFORMACIJA:

vakarais 18 — 21 val. šeštadieniais 10—13 val.

DIDELIS PASIRINKIMAS VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ ir SUNKVEŽIMIŲ, BE TO GREITAI IR SAŽININGAI ATLIEKAME VISŲ AUTOMOBILIŲ ĮVAIRŲ REMONTĄ.

FORD-MONARCH ATSTOVYBĖ

CHURCH MOTORS LTD

1638 BLOOR Street West, Toronto. Tel. OL 2371

KE 1118

J. GREEN

REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER

933 Bloor St. W. Toronto.

Pirkdami ar parduodami namus pasitarkit su mumis — mielai Jums patarnausim!

DEMESIO! Statau naujas alyvines ir kitokias krosnis, taip pat remontuoju senas. Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiatorius, vandens apšildymo krosneles ir atlieku kitokius panašius darbus.

Pranešu klientams savo naują adresą:

7 HAVELOCK, Toronto, telef. LL 4576

ANT. JUOZAPAITIS

DEMESIO TURINTIEMS AUTO MAŠINAS!!!

Imperial Auto Collision

Atlieka visų mašinų visokį remontą:

(sparnai, durys, priekis, rėmai).

Spalvų, dažymui, didžiausias pasirinkimas.

Darbas garantuotas.

561—567 KEELE Str.

Biuro telef.

vienas blokas į pietus

JU 4773

nuo St. Clair

Namų CE 1-3444

TORONTO, Ont.

DR. K. ŽYMANTIENĖ

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ

430 DUNDAS Str. West Toronto.

Priimamos val.: nuo 1—4 ir nuo 5—8 val. p. p. Kitu laiku pagal susitarimą. Telef. EM 6-5798.

J. J. ELLIS, Realtor

383 RONCESVELLES AVE., TORONTO, ONT.

JEIGU NORITE PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS, FARMAS, GAZOLINO STOTIS, KRAUTUVES AR KITOKIUS BIZNIUS, VISUOMET JUMS MIELAI PATARNAUS MŪSŲ ATSTOVAS

Vytautas Lunys

TELEFONAI: BIURO LA 8000, BUTO LY 2048

PERKANT — PARDUODANT

NAMĄ AR BIZNĮ

KREIPKITES Į LIETUVISKĄ BIURĄ

A. MINIOTA

REAL - ESTATE

& BUSINESS BROKER

1333A DUNDAS St. W., TORONTO

Tel. OL 8443

Visais namų pirkimo - pardavimo reikalais suteiks Jums informaciją ir mielai patarnaus mūsų agentas

V. JUČAS

Kreiptis Tel. OL 8444

Mes taip pat tarpininkaujame pirkimo - pardavimo dokumentų sudaryme bei morgičių ir paskolų reikalais.

JOHN J. ELLIS

REAL ESTATE

NAUJAI ATIDARYTAS SKYRIUS..

383 RONCESVALLES — TEL. LA 8000

Igyto pasitikėjimo dėliai mūsų firma auga sparčiausiai žingsniais. Kiekvienu laiku čia rasite didžiausį namų ir kitokių nuosavybių pasirinkimą. Kiekvienu laiku šimtai namų visuose Toronto rajonuose. Ypatingas mūsų naujojo skyriaus dėmesys bus skiriamas patarnauti klientams, norintiems įsigyti namus High Parko rajone.

Parūpinamos paskolos padidinti Jūsų įmokėjimą.

R. ŽULYS

383 Roncesvalles. - Telef. OL 6321 - Buto tel. EM. 3-6711

DANUTE STRAZDAITE

321 Oakwood Ave., Toronto, 10.

GORDON'S BEAUTY SALON

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosėnas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sek madienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

LO 2710

MICHAEL KOPRIVICA

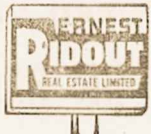
REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER

1489 DUNDAS ST. W. (kampas Dufferin) Toronto. Pirkdami ar parduodami namus pasitarkit su mumis, mielai Jums patarnausim!

Didžiausias namų pasirinkimas

KANADOJE DIDŽIAUSIOJE NUOSAVYBIŲ PIRKIMO PARDAVIMO ĮSTAIGOJE

Pirkdami ar parduodami pasitarkite su mūsų ekspertais.

Mes turime šimtus įvairiausių namų. Taip pat duodame paskolas.

Platesnių informacijų ir visais namų pirkimo-pardavimo reikalais kreipkitės

A. Kiršonis V. Morkis B. Sergautis
Telef. OL 7511 KE 0415 KE 0415

1460 DUNDAS St. W. (prie Dufferin)—TORONTO.

J. Valevičius

913 MAIN St. East, HAMILTON, Ont. Tel. 9—4121

ERNEST RIDOUT

REAL ESTATE LIMITED REALTORS

Centrinė Įstaiga 1172 Bay St., Toronto, Ont.

ATSIŪSTA PAMINETI

V. Kašuba. GIPSINIS LIETUVOS LAISVĖS SATULOS BARELJEFAS. Išleido A. Šulaitis, 660 Willoughby Ave, Brooklyn 6, N. Y., USA. Bareljefo kaina 3 doleriai. Bareljefas galima užsisakyti ir per NL redakciją. Jo kaina su persiuntimu 5 dol. Bareljefas 13X8,5, svoris 3,5 svarų. Jis yra gipsinis perdengtas bronzos. ko" administracijoje, 680 Bushwick Ave, Brooklyn 21, N. Y., USA.

KARYS 7 — 8 numeriai.

daug įdomios medžiagos ir ypač — XX Dariaus ir Girėno žygio sukaktuvės.

STUDENTŲ GAIRĖS 7

nr. 1953 m. liepos - rugpjūčio mėnesių.

VILTIS 1953 metų vasaros

numeris. Tai yra laikraštis, kurį leidžia tautinių šokių Amerikoje pionierius V. F. Bielijaus. Metams laikraščio kaina 2 dol. 3-jiems — 5 dol. moje eileje tirama, ar ir valdžios supirktasis (60 milijonų svarų) kainoms palaikyti taip W. K. Chan, Country St., Norwalk, Conn., USA.

PAGAUTI SVIESTO FALSIFIKATORIAI

Maisto produktų kontrolė nustatė, kad apie 10 sviesto gamintojų falsifikuoja sviestą — į jį primaišo augalino aliejaus. Tas sviestas nesąs pavojingas sveikatai, bet jis yra prastesnės rūšies, o kainą pramonininkai ima kaip ir už tūrą sviestą. Užvesta byla. Pirmoje eileje tirama, ar ir valdžios supirktasis (60 milijonų svarų) kainoms palaikyti taip W. K. Chan, Country St., pat yra falsifikuotas?

Parduodu tabako ūkius

Didelis pasirinkimas ūkių pagal įmokėjimo sumos — pradėdant nuo \$ 3.000.

Kreipiantis, malonėkite pažymėti, kiek turite įmokėjimų.

CHARLES POCIUS, REAL ESTATE

TILLSONBURG, ONT.

TEL. 829 J.

MOTERŲ KIRPYKLA

961-A Bloor St. W., (prie Dovercourt) II augšte,

„CLARE'S BEAUTY PARLOR“

daro pusmetinius ir vienkartinus šukavimus, kerpa ir dažo plaukus, daro galvos ir veido masažus.

Tel. LL 8871. Prašoma užsisakyti iš anksto.

Savininkės G. Jonušienė ir F. Kupčiūnaitė.

HAMILTONUI, TORONTUI IR APYLINKĖMS.

Kontraktorius K. TRUMPICKAS

Įrengiami nauji visų rūšių namų apšildymai anglimis arba alyva. Keičiamos senos krosnys į naujas, moderniškas alyva apšildomas ir pilnai automatiškas. Įrengiami alyvos apšildymai (Oil Burneriai) ir senas krosnis ir taisomi seni apšildymai.

Didelis pasirinkimas įvairių firmų krosnių ir Oil Burnerių. Kadangi prekės gaunamos tiesiog iš urmo sandėlių, be jokių tarpininkų, todėl ĮRENGIMAI DAROMI ŽYMIAM PAPIGINTOMIS KAINOMIS IR ISSIMOKEJIMUI DVIEMS METAMS.

VISI PATARIMAI VELTUI.

Užsakymai priimami:

Hamilton: 18 Spadina Ave. Telefonas 9—2035.

Toronto: 693 Dovercourt Rd. Telefonas LO 8951.

W. A. LENCKI,

B. A., L. L. B.

TEISININKAS —

Advokatas — Notaras

100 Adelaide St. W.

Room 107

Telefonas EM. 6-4182

Toronto

Dr. N. Novosickis

DANTŲ GYDYTOJAS

(Lietuvis)

345 BLOOR St. West

(kampas Bloor - Huron)

... TORONTO ...

Telefonas MI 2003

Priėmimo val. nuo 9 v. iki

5 v. ir pagal susitarimą.

John J. ELLIS,

REAL ESTATE

1072 BLOOR ST. W., TORONTO, Ont.

MALONIŲ IR SAŽINGŲ PATARNAVIMŲ MŪSŲ FIRMA ĮSIGIJO GERĄ VARDĄ TORONTO VISUOMENĖJE. PAS MŪS DIRBĄ VIRŠ 80 ĮVAIRIŲ TAUTŲ AGENTŲ. KASDIEN GAUNAME APIE 60 NAMŲ PARDAVIMŲ. TODEL, JEIGU TAMSTA JIESKOSI NAMO, BIZNIO, SKLYPO ir t. t., ATSIMINK IR SAVO PRIETELIUI PATARK, KAD, VISUOSE PIRKIMO - PARDAVIMO — PASKOLŲ GAVIMO REIKALUOSE TAMSTOMS MIELAI PATARS IR PATARNAUS

P. LEONAS

TEL. ME 2471

BUTO KE 7425

1072 BLOOR ST. W., TORONTO, Ont.

Dr. A. Pacevičius

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Yarmey Clinic 314 Bathurst St., Toronto

Telef. kabinetas EM. 6-2696. Namų OL 4778

Rentgenas. Fysioterapija. Laboratoriniai tyrimai.

Priima ligonius ir gimdyves: kasdien 11—12 val., 2—4 v.

ir 7—9 val., šeštadieniais nuo 11—3 val.

RAŠTINĖ. TR 6025 5 — 6th Ave, VILLE LASALLE.

J.R. RIENDEAUKONTRAKTORIUS
VISŲ RŪŠIŲ KASIMAISpecialybė: kanalizacija ir vandentiekis.
Mechanizuotos kasimo priemonės, kompresorius.

VLIKO Pirmininko pasikalbėjimas su Eltos atstovu.

Atkelta iš 3 psl.

mas svetimai valstybei.

Lozoraitis: ... VLIKas atsoto skyrimo dalyvauti negali. Tai būtų komdominijumas. Atstovus skiria tik Šefas.

Zalkauskas: Bonai atstovai turi būti paskirti. ... Kokia procedūra ar forma bus paskirtas, netiek svarbu. Svarbu bendradarbiavimas ir jo suderinimas. Formą galime ir kita surasti. ... Pasiūlykit kitą būdą — svarstysim.

Lozoraitis: Tą formą suradau. ... Ją priimkit. Atstovą paskiriu aš ir visi nesusipratiškai atkris.

Zalkauskas: Kaip ji skiriasi? Mums pristatyt kandidatą ir gaunant mūsų aprobatą?

Lozoraitis: Joks VLIKO placet, jokia aprobat, jokia egzektvūra nereikalingi. Tartis galiu tik su VLIKO Pirmininku, bet jo pritarimas ir patvirtinimas nereikalingas. Principas pasilieka kaip buvęs — tai pasilieka tik diplomatinė tarnyba.

Krupavičius: Tuo būdu Tamsta pripažįsti tik informavimą, ne kooperavimą?

Lozoraitis: Čia yra kooperavimas, nes pranešu. Kodėl jūs kišatės į atstovų skyrimo darbą. ... Nėra precedentų, kad tautos atstovybė betarpiškai kištųsi į atstovų skyrimą.

Krupavičius: Yra ir dar nemaža. Paskutiniųjų dienų pa-vydzys. JAV tautos atstovybės kvičiai su Eisenhoweriu dėl atstovo skyrimo Maskvai. Mūsų seimuose rasime ne vieną tokį atsitikimą. Priminsiu tik Maskvos atstovybę. ... Zalkauskas: Ar galima Bo-

nai parašyti, kad atstovai skiriamas su VLIKO sutikimu?

Lozoraitis: Ne...

Krupavičius: Čia ir yra ta tvora, kuri mus skiria.

Lozoraitis: Jei jūs manot, kad mūsų bendradarbiavimas yra tik atstovų skyrimas, tai ta tvora mus ir skirs.

Paskutinę pasitarimų dieną min. Lozoraitis dar kartą pareiškė. ... „Nematau reikalo ir prie diplomatinio ryšinio skyrimo prileisti VLIKą“.

Iš viso to aišku, kad min. Lozoraičiui prie atstovų skyrimo VLIKas nepriimtinas iš esmės.

VIII. Ar nenumatote tokio kompromiso: — Diplomatiniai atstovai sutariami VLIKO ir diplomatų Šefo, o sutartus asmenis pristato Dipl. Šefas vienas savo parašu?

— Toks kompromisas yra numatytas įteiktų min. Lozoraičiui nuostatų 2-me punkte. Tiesa, ten reikalaujama du parašai. K. Zalkauskas pasitarimuose, kaip matėt, pažadėjo procedūrinę pusę eit į kompromisą. Visa bėda, kad prie jos neprieiname, nes min. Lozoraitis iš esmės čia VLIKO bendradarbiavimo nenori. Aš manau, kad priešus prie procedūros VLIKui nesunku būtų nuo savo nusistatymo nusileisti ir leisti pristatyti sutartą atstovą tik vieno min. Lozoraičio parašu.

IX. Ar bus kviečiama Veiksnių Konferencija ir kada?

— Veiksnių Konferencijos šaukimo autorius yra VLIKas. Ligi didžiosios emigracijos VLIKas šaukdavo panašias konferencijas Vokietijoje iš tremtinių atstovų. Prie to

VLIKO sumanymo, tik gerokai vėliau, pareiškė noro prisidėti ir min. Lozoraitis lygio mis teisėmis su VLIKO Pirmininku. VLIKas sutiko, bet tai nudelsė jos šaukimą. Komisija šaukti tą konferenciją buvo sudaryta anksčiau. Romoj ta komisija buvo aptarta smulkiau, pakeistas jos vardas ir būdas. Jos pirmininku išrinktas Vykdomosios Tarybos Pirmininkas K. Zalkauskas. Kada jie atliks savo darbą ir kada šauks konferenciją, sunku pasakyti: daugiau veiksmų, sunkiau sukasi organizacinis ratas. Jeigu visuomenė dar nieko negirdi apie tą konferenciją, tai ne VLIK o kaltė. Buvo numatyta komisijai rinktis liepos pabaigoje: jau rugpjūtis įkopė į antrą savo pusę, o komisijos narių suvažiavimo data nežinoma. VLIKO reformos klausimas ir tos konferencijos kompetencija jeit negalės.

X. Ar galimas bendradarbiavimas su diplomatais nesutarus atstovo skyrimo klausimo?

— Su diplomatais ligi šiol ir to klausimo neišsprendus buvo artimai bendradarbiavama. Diplomatams neatsakė įteikti VLIKO memorandumų tais atvejais, kur jie diplomatų turi būti įteikiami. VLIKas iš savo pusės teikė pagalbą diplomatams, kur ji buvo reikalinga, ar kur prašoma. Tiesioginiame Lietuvos vadavimo darbe mes su diplomatais esame vieningi ir dirbame sutartiškai. Galime bendradarbiauti ir su min. Lozoraičiu. Bet tos bendradarbiavimo sritys bus tokios rūšies, kuriose darba galėtų atlikti pats VLIKas.

ELTA.

DU LAIKRAŠTININKAI

V. Alseika ir K. Obolėnas yra pakviesti dirbti naujai VLIKO įsteigtan propagandos skyriui. V. Alseika, ligi šiol gyvenęs Clevelande, į Europą išvyksta rugpjūčio gale, o K. Obolėnas ten vyks iš Anglijos, Londono.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

ZUKAS ANTANAS

408—8th Ave, Ville Lasalle, Que. TR 4321
Kreiptis vakarais po 6,30 val.

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų vertimai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose, teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai

Jonas Žmuidzinai

Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas:
3420 Drummond, Montreal, P.Q., Canada. Tel.: PL 6580

Duodame ir kreditan

PARAMOUNT JEWELLERS

363 ST. CATHERINE St. W. netoli Bleury HA 0888

78 SAVAITĖS IŠSIMOKĖJIMUI
be nuosimčiųPlačiai išgarsinti laikrodžiai
■ CYMA ■ LONGINES
■ BULOVA ■ OMEGAŠviesiai melsvi deimantai
Mokame augščiausias kainas
už seną auksą ir deimantus.EKSPERTŲ GARANTUOTAS
LAIKRODŽIŲ TAISYMAS

7582A, RUE EDOUARD, VILLE LASALLE TR 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool Alcide Blais,
4337 Verdun A., Verdun 29—4ieme Av., Ville Lasalle.
YO 3323 TR. 7849.

Rūta

LIETUVIŠKA MAISTO PRODUKTŲ KRAUTUVĖ
JŲSŲ PATARNAVIMUI
PRAŠOME APLANKYTI
7730 Broadway St. (kampas 8 Ave.).
Ville Lasalle.

A. GAURYS.

Telefonas: HE 0100

SOTUS ALKANAM PADĖK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. HALSTED ST. CHICAGO 8, U. S. A.

Bendrovė siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas.

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukr.—\$2.60

B. 20 sv. cukr.—\$4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų\$2.50

B. 20 sv. kv. miltų\$3.90

E. 9 sv. kiau. t. \$ 5.25

Siunt. Nr. 11—\$ 6.50

5 sv. cukraus

Reikalaukite pilno siuntinių sąrašo.

5 sv. baltų kv. miltų

3 sv. gr. kiau. taukų

1 sv. šokolado

1 sv. kavos

Siunt. Nr. 12—\$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiau. taukų

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

Siunt. Nr. 19—\$ 9.95

4 sv. rūk. lašinių

2 sv. kiau. taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. šokolado

2 sv. kakavos

4½ sv. cukraus

2 gab. tualet. muilo

Siunt. Nr. 22—\$ 5.50

3 sv. gr. kiau. taukų

3 sv. rūkytų lašinių

3 sv. cukraus

1 sv. šokolado

Streiko galimūmai
„Steel Plant“e.

Vis dar neišsprendžiant ir neišryškėjant ginčo rezultatams dėl atlyginimo pakėlimo tarpe darbo unijos ir kompanijos didžiausioje mūsų miesto darbovietėje pieno fabrike „Algoma Steel“, dažnai darbo metu tenka nugirsti gandas apie galimą streiką. Vis dėl to reikėtų tikėtis, kad streiko bent tuo tarpu nebus, nes esama tarp unijos ir kompanijos sutartis galioja ligi sekančių metų balandžio mėn. pabaigos, o dėl tos priežasties streikas būtų nelegalus. Tuo reikalu panašią nuomonę pareiškė angliškame „The Sault Daily Star“ ir unijos atstovai.

Indra.

Sault Ste Marie, Ont.

IVAIRIOS NAUJIENOS.

Rinkimai mūsų mieste.

Rugpjūčio 10 d. buvo perkurti tie patys buvę liberalų partijos parlamento nariai: Lester B. Pearson ir George E. Nixon.

Didėja polio susirgimų skaičius.

Laike paskutinių dviejų savaitių mūsų mieste vėl užregistruota 6 nauji polio ligos atsitikimai. Daugumoje ligoninai — mažamečiai vaikai. Šias ligos atvejus kaimynystėje vienas 5 metų amžiaus berniukas vieną dieną buvo paguldytas ligoninėn, o kitą dieną mirė. Vaikų globėjams — tėvams, reikėtų šiuo, pavojingų laikotarpiu prisiminti gydytojų patarimus, neleisti vaikams pervargti, žiūrėti jų kuo didžiausios, o ypatingai ran-

kų švaros ir nepamiršti nuplauti žalius vaisius prieš juos valgant.

Krikštynos.

Rugpjūčio 16 d. tautečio Prano Motuzo šeimoje buvo neeilinė diena. Buvo pakrikštyta ilgai laukta ir tikėtai po trijų sūnų į šią „ašarų pakalnę“ atėjusi dukra. Ta proga Pr. Motuzai savo namuose su rengė šaunias vaišes, kuriose dalyvavo apie porą dešimčių svečių. Negalima praleisti nepastebėjus, kad tautečio Pr. Motuzo šeimai sekasi ne tik šeimos didinime, bet ir kituose reikaluose, nes šeimos galva turi gerai apmokamą darbą, namus ir sunkvežimį. Ta proga palinkėsime šiai šeimai viso geriausio.

Lankėsi Kanados

1953 m. grožio karalienė.

Rugpjūčio 25 d. mūsų mieste lankėsi 1953 metų „Miss Canada“ — Kanados grožio karalienė Miss Kathy Archibald. Sk.

GABI PIANISTĖ
AUSTRALIJOJE.

Birželio minėjime, Sydneyje, jaunutė Irena Vilnonytė, šalia latvių, lenkų, vengrų, ukrainių, čekų atstovavo lietuvių, skambindama M. K. Čiurlionio „Nokturną“. Irena vos tik 13 metų amžiaus praeitą žiemą laimėjo piano varžybose iš 86 pianisčių pirmą vietą skambinti „Sydney Town Hall“.

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja

Kalba lietuviškai

Tel.: Walnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montreal.

Moteru Rubu Siuveja

siuvu paltus, kostiumus ir sukneles. Darbas augštos kokybės, kainos prieinamos.

STASĖ VENCKIENĖ

6702 Des Erables, Montreal (kampas St. Zotique).

BRONIUS AMBAKAS

SPECIALISTAS IŠ EUROPOS

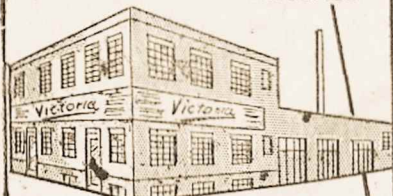
BLOKSŲ — BRIKSŲ — PLYTELIŲ

dėjime

MALONIAI PATARNAUS TAMSTOMS.

Vakarais 3867 Henri Julien St., Montreal. LA 9460.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

VICTORIA
CLEANERS
& DYERS Co.EXPERT CLEANING & DYEING
SERVICE FOR CLOTHES AND
HOUSE FURNISHINGS OF
ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS
CLEANEDCITY-WIDE PICK-UP
AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE2832 ALLARD
TR. 1135

MONTREALIS 2832 ALLARD TR 1135

Mes valome ir dažome
įvairius, kaip vyriškus,
taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome
apsiaustus nuo lietaus
uždėdami jiems „Drex“,
kad neperleistų vandens
ir duotų gražesnę
išvaizdą.Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields),
gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisme rūbus (iširimus), išiuваме sagas ir pan. Kiekvieną or derį paimeime iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis,

J. Kriaučiailūnas,

A. Majauskas.

HAMILTON

T. F. HAMILTONO SKYRIAUS GEGUŽINIŲ APYSKAITA

Birželio 28 d. gegužinėje žinių nepalankų skirtumą. dalyvavo 160 asmenų, susimo Prisiminkime, kad ir ma- kėjusių įžangos mokesčius, ir žiausia auka artimui, o ypač gryno nuostolio gauta 135,95; gyvenančiam terore ir kan- Liepos 18 dieną dalyvavo cioj, aukotojui dar šioje žė- 411 asmenų ir pelno gauta — mėje grįžta atgal, tik kitame 355,50; pavidale, ir nepalyginamai di- Rugsjūčio 15 d. dalyvavo desnėje sumoje. 310 asmenų ir gryno pelno Būkime ir toliau geri hamil- gauta 130,14. toniečiai.

PADEKA.

Ši vasaros sezoną mūsų skyrius surengė tris gegužė- nes, kurios bendroje sumoje davė 345,69 dol. pelno. Mūsų skyriaus V-bai šiose gegužinėse talkininkavo šie mūsų mielieji tautiečiai, ku- riems tariame nuoširdžią pa- dėką: Stasei, Teresei ir Linai Verbickaitėms ir jų mamytė p. Verbickienei už tautinių ženklelių padarymą, pp. To- liams, Lukoševičiams, p. J. Kazlauskienai, E. Milašienai, J. Bajoriūnui, A. Matuzienai, Vl. Stebingiui, J. Rastauskui, P. Leilionui, Steiblui, Juozo- kui, V. Verbickui, F. Kri- vinskui, P. Brasui — talkini- kavusiems bufete, pinigų rin- kime, prie įvažiavimo ir šokių aikštelės parengime. Visiems mūsų svečiams, da- lyvavusiems šiose gegužinėse ir tuo parėmusiems Tautos Fondą, maloniai dėkojame. TFA Kanadoje Hamiltono sk. Valdyba.

PAMALDOS LIETUVIAMS EVANGELIKAMS

Hamiltono, St. Paul's Church, Gore & Hugson gatvių kam- pe, rugsėjo 6 d. 1 val. po pie- tų. Pamokslas taikomas Lietu- vių Tautos šventei ir Lietuvių Dienai Kanadoje. Dr. M. Kavolis.

DIDELIO PATYRIMO VALYMAS - TAISYMAS DE LUXE CLEANERS

Paėmimas ir pristatymas dieną ir vakarais. Sav. P. Rutkauskas Tel.: NE 5-0303; 143 — 8 Lachine.

LIUDESIO VALANDOJ KREIPKITES PAS

Lai dotuvių Direktorių C. Halpin Funeral Home Reg'd.

KOPLYČIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAM PE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAŽNYČIOS 4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

Siuvėjas

P. ŠIDLAUSKAS

PRIMU ĮVAIRIUS UŽSAKYMUS. ANGLISKŲ IR VIETINIŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS VIETOJE. ATLIEKU MENISKĄ DARBĄ. UŽ SAVO DARBĄ GARANTUOJU.

Kreiptis vakarais po 6 val. Tel. HA 8022 1124 Chenneville St. Apt. 2 (kampas Bleury ir Dorchester) MONTREAL

MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS.

AUGŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS. ANGLISKOS MEDŽIAGOS — NAUJAUSIOS MADOS. SKUBUS PATARNAVIMAS.

SPECIALIZUOJUOS UŽSAKYMAIS PAŠTU (mail orders) iš visų Kanados ir JAV vietovių.

Adresas: kampas Mount Royal ir Brebeuf, Montreal. (vienas blokas į rytus nuo De la ROCHE)

įėjimas: 4504 Brebeuf St. Tel. FR 9141; Res.tel. RA 2-1726.

7697 CENTRAL, VILLE LASALLE. HE 3207

LE MIEUX LINGERIE

VAIKIŠKI IR MOTERIŠKI DRABUŽIAI.

Taipogi yra priimami DAŽYMO ir PROSINIMO darbai sumažintomis kainomis. 5% nuolaida patiekusiam ši skelbimą.

WINDSOR

LIETUVIŲ NAUJENOS.

Windsore lietuvių mieste gyvena apie 300. Tremtinių bus apie du šimtai. Kiti visi senieji imigrantai. Senieji imigrantai gyvena pasiturin- čiai ir kai kurie dedasi prie lie- tuvių visuomenės veikimo ir parengimų. Yra mažą grupę, kuri laikosi nuošaliai. Dau- guma yra geri patriotai.

Tremtinių atsiranda ir to- kių, kurie neranda niekur ki- tur malonumo kai gerime bei kortavime. Labai gaila.

Ligonys: Windsoro lietu- vių vargoninkas Juozas Sin- kevičius senokai sirguliuoja ir guli Hotel Diej. Jgnas Gied- riūnas eismo nelaimėj rugpjū- čio 15 dieną buvo vietos poli- cinko sunkiai sužeistas. Kai- rė ranka sulaužyta ir kojos nu- brūžintos. Policininkas, pa- likęs sužeistąjį pabėgo, dabar atleistas iš tarnybos ir bus tei- siamas. Sunkiai sužeistasis guli Metropolitan ligoninėje. Nustoję darbininkumo apie 30 nuošimčių. Turi žmoną ir du vaikučius. Visur uoliai dėjo si prie visuomenės darbo. Sa- vo namuose seniai serga p. Ki- sielienė, sena imigrantė, labai nuoširdi moteris. Turi vyrą Juozą ir dukrą Elenutę 12 me- tų.

Windsoro lietuviams pamal- dos būva kas sekmadienį 12 valandą Kroatų St. Francis bažnyčioje 1479 Albert Rd. Ten pat gyvena lietuviai kuni- gas V. Rudzinskas. Jo tele- fono numeris 5-7413 Rudenį tikimasi daugiau. Kiekvienas, rodos, turi glauštis prie savo lietuvių bažnyčios, kaip prie kokios pilies, norėdamas išlai- kyti savo širdį lietuvišku.

Windsore dirba Label Buig- mo ugnį. 25 London Street lietuvis var- gonininkas p. Vytautas Zub-

Keisdami adresus, neužmirš- kite prisiųsti 25 centus. (Smulkiais pašto ženklais).

BELLAZZI - LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle. Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai. Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose. Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas. 3537 PARK Ave, Montreal. Tel. HA 7623. Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS

D. E. BELANGER & SONS

15 METŲ JOSŲ TARNYBOJE GARANTUOTAS DARBAS. 259 — 3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

Audžiu tautinius rūbus.

JUOSTAS, PAGALVĖLES, STALTIESELES, UŽUO- LAIDAS ir kt. NEAUGŠTOS KAINOS. 288—6 Ave. Ville LaSalle. Ald. Bobėnaitė-Puniškienė.

KAS SKAITO „NEPRIKL. LIETUVĄ“ — REMIA LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ!

Jono LADYGOS baldų studijoje „ARTIS“

priimami užsakymai ir pa- taisymai sofa, fotelių (chesterfields). „St. Lo- uis Textiles“ medžiagų ir baldų atstovybė fabriko kainomis.

Av. Verdun-Regina kampas TR. 0952

MŪSŲ SPORTAS

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPORTAS

Futbolas.

Liepos 4 d. Adelaidės Vy- ties rungtynės su Woodville Nth pasibaigė 7—12(3—1). Rezervas laimėjo be kovos. Jauniai pralošė Birkalai 4—1. Liepos 11 d. Vytis stebinan- čiu rezultatu laimėjo prieš Kingswood — 12—0. Vyties rezervas pralošė Kingswoodui 0—1. Liepos 25 d. Vytis lai- mėjo prieš Colonial Light Gar- dens 7—3 rezultatu. Tą pa- čią dieną Adelaidėje vykusias Pietų Australijos Lietuvių rinktinės rungtynes su Austr- alijos rinktinė mūsiškiai pra- lošė 1—5.

Rugsjūčio 1 d. Vytis su Cumberland sulošė lygiomis 1 —1. Vyties rezervas lengvai įveikė ukrainiečius 5—0 pa- sekme. Rugs. 8 d. Adelaidės Vytis sutriuškino S. A. Rai- ways 10—1. Rugs. 15 d. pas- kutinės Vyties žiemos sezono rungtynės su Thebartos pasi- baigė Vyties laimėjimu 8—1.

Krepšinis.

Liepos 2 d. Adelaidės Vytis — Macdonald (38—17) 68—42. Tą pačią dieną Tauras — O. B. I. — (19—34) 32—50. Liepos 9 d. Tauras — Estoni- ja: 33—36. Liepos 30 d. Tau-

Pasibaigus žiemos turnyrui,

komandos po 18 rungtynių pasiskirtė sekančiais:

	išlošė: pral.: įv. pelnė	tašk. sur.
Vytis	16.... 1....	108.... 33.
Cumberland	14.... 1....	61.... 31.
Polonia	14.... 3....	73.... 29.
Kingswood	9.... 6....	49.... 21.
S. A. Railways	9.... 8....	42.... 19.
West Torrens	9.... 8....	42.... 19.
So. Adelaide	3.... 12....	29.... 9.
Thebarton	3.... 13....	20.... 8.
Woodville Nth	2.... 14....	30.... 6.
Col. Light. Gardens	2.... 15....	35.... 5.

Edas.

SAMUEL'S CAR MARKET INC.

MOKA AUGŠTESNĘ KAINĄ UŽ TAMSTŲ AUTO- MOBILĮ ir KEIČIANT JŪSIŠKĮ ĮVERTINĄ AUGS- ČIAU, NEI BET KURIS PREKYBININKAS MIESTE.

PIRKDAMI VARTOTĄ AUTOMOBILĮ, PAS MUS GAUSITE GERESNĖS SĄLYGOMIS, NEI BET KUR KITUR MIESTE.

TAMSTŲ DISPOZICIJAI TURIME VISŲ RŪŠIŲ NAUJŲ AUTOMOBILIŲ.

TOLIMESNEI INFORMACIJAI KREIPKITES AR SKAMBINKITE

Lietuviui atstovui

Mr. HENRY ADOMONIUI

Mr. J. C. PAQUETTE, Manager

8945 Lajeunesse, Montreal.

Telefonai: DU — 3289; DU — 7995; VE 6681.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA- LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).

2521 CENTRE St., Montreal. Filtroy 3292.

A.J. Norkeliunas

PER SAVO AGENTŲRĄ

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

AŠTUNTI METAI KAI PRAUDŽIA GYVASTĮ, NAMUS, BALDUS, MAŠINAS, BIZNIUS, SUSIR- GIMUS ir NELAIMINGUS ATSTIKIMUS. BEND- RAI SĄŽININGAI PATARNAUJA

VISOSE DRAUDIMO SRITYSE.

5637 JEANNE D'ARCAVE, MONTREAL 36

Tel. CL 2368

MONTREAL

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS MONTREALY

ruošiamas rugsėjo 13 d., sek madienį, seaknčia programa:

1. 11 val. AV parapijos bažnyčioje Verdune iškilmingos pamaldos už kenčiančią Lietuvą. Organizacijos prašomos atsiųsti vėliavas ne vėliau 10 val. 45 min.

2. 16 val. D'Acv MacGee salėje, 220 Pine Ave, minėjimo aktas. Programoje:

a) KLB Montrealio Apyl. V-bos atstovo kalba, b) koncertinė dalis, kurioje malonijai sutiko dalyvauti: Liet. op. sol. E. Kardelienė, pianistas K. Smilgevičius, dramos aktorius A. Akstinas ir K. Veselka, tau tinių šokių grupė vadovaujama J. Kibirkščio, broliai Lapina ir pirmą kartą Montrealio lietuviams pasirodys naujai sudarytas vyrų oktetas, va dovaujamas muz. A. Piešinos.

Scenos apipavidalinimas K. Vevelkos. Visi lietuviai kviečiami kuo skaitlingiau dalyvauti.

Gautas iš minėjimo pelnas skiriamas Vasario 16 d. gimnazijos Vokietijoje namams išigyti.

LITUANISTIKOS INSTITUTAS MONTREALY

Jaunimui, kuris šių metų pavasarį baigė šeštadieninę mokyklą (taip pat priimami ir jos nelankiusieji) toliau gilintis lituanistikos dalykuose, steigiamas Lituanistikos Institutas. Be lituanistikos dalykų numatomos dar pamokos muzikos teatro vaidybos bei tautinių šokių. Institutui vadovauti sutiko mokyti A. Ališauskas. Dabar sudaromas mokytojų-lektorių kadras, nes pamokos bus vedamos dalykine sistema, t. y. — kiekvienam dalykui dėstyti bus pakviestas mokytojas. Pamokos vyks šeštadieniais iš ryto nuo 9 val. iki 1 val. po pietų AV parapijos patalpose. Moksals institute nemokamas. Norintieji Institutą lankyti registruojasi pas mok. A. Ališauską, 1252 Browne Blvd, Verdun, pas kleboną kun. Kubilių, 372 Willibrod Ave, telefonas YO 5100 ir pas KLB Montr. apyl. švietimo kom. pirm. St. Kęsgailą, 6882 Beaulieu St., Ville Emard, telef. HE 5956.

SVEČIAI IŠ ROCESTERIO

Pas pp. Norkeliūnus šiomis dienomis viešėjo iš Rocesterio, JAV, pono Juozo Avežienio šeima — žmona Ona ir du sūnūs jaunuoliai — Jeronimas ir Robertas. P. J. Avižienis yra „Nepriklausomos Lietuvos“ skaitytojai ir rėmėjai. Ir šio atsilankymo proga, pp. Avižieniai atsilankė „NL“ gegužinėje ir „NL“ parenti aukokojo 10 dolerių, už ką jiems didelis ačiū. Pastebėtina, kad p. Juozas Avižienis ir jo žmona yra muzikalūs žmonės — groja akordeonu, o p. Juozas ir gegužinėje lūpine armonika pagrojo lietuviškų dainų ir šokių.

P. J. Avižienis kalbėjosi ir dėl op. sol. E. Kardelienės koncerto Rocasteryje, kuriuo ten vyriausiai rūpinasi p. Petras Norkeliūnas, deja, prieš kiek laiko sirgęs ir turėjęs rimtą operaciją, bet dabar jau pasveikęs ir pradėjęs normaliai dirbti.

P. MARIJA LEKNICKIENĖ IŠVYKO Į JAV

KLCT narė p. Marija Leknickienė išvyko į Philadelphia, kur mirė josios pusbrolio Jurgis Bieliūnas, senas jau ateivis į JAV.

LIGOS IR NELAIMĖS

Susirgo visuomenininkas p. St. Kęsgaila. Verdunietis p. Budreika, kuris buvo patekęs į mašiną, jam sumaigiusią kojų raumenis, po ko jis turėjo 35 dienas išbūti ligoninėje, — dabar jau sveiksta: vaikščioja, atsigauja, bet j darba dar negali eiti. Tebeserga A. Vencus, p. Ruzgaitienė, p. Borisienė, O. Šarkaitė, P. Bendžaitienė (nusilaužus koją), P. Vizbaras, A. Tomkevičius, S. Dudonienė.

EKSKURSIJA Į HAMILTONĄ

nesusidarius tokiam skaičiui asmenų, kad geležinkeliai galėtų duoti žymią nuolaidą, neįvyksta. Tačiau reikia žinoti norintiems vykti, kad Darbo šventės ir savaitgalio nuolaidas visada galima pasinaudoti ir ta nuolaida yra apie 4 — 5 doleriai.

KLCT ir NL.

DĖMESIO!

TORONTO LIETUVIŲ NAMAI

(235 Ossington Ave) š. m. rugsėjo m. 12 d., savo metinėms atšvęsti, ruošia

Iškilmingą Balių

Programoje: oficialioji dalis — TLN V-bos p-ko žodis. Meninė dalis.

Grieš gera muzika, veiks buietas su kietais ir miukštais gėrimais bei užkandžiais. Šokiai vyks didžiojoje salėje.

Baliaus metu priestato salėje vyks loterija bei fantų traukimas.

Staliukus - vietas galima užsisakyti iš anksto tel.: KE 3027. Pradžia 7,30 v. v. kviečiame plačiąją lietuvių visuomenę skaitlingai atsilankyti.

T. L. N. Valdyba.

KAIP TĄ SUPRASTI?

Išeinąs Kanadoje vokiškas laikraštis „Der Courier“, nacionalsocializmo kūrėjo, Otto Strasser'io, organas, liepos m. 23 d. 1953 m., straipsnyje „Europäische Aerzte „wachsen nach“ (Europėjiški gydytojai „prieauga“) rašo apie vieną jauną europietį, kuris įsigijo ilgai lauktą Kanados diplomą „Dr. med. dent“ ir jau atidarė savo kabinetą Verdune, Verdun Ave Nr. 5503 (spec. skelbimas!). Tai esąs Lietuvos vokiečiai.

Pažodžiui laikraštis rašo: „Tuomi užsiraikia filmas kovos per 8 metus dėl savo profesinės egzistencijos jauno vokiečių akademiko“. Pasakęs keletą komplimentų apie jo buvusią sunkią tarnybą Vokietijoje, kaip Reichsbahn (Reicho geležinkelio) Berka (Rode) tarnautojo, vietovė, nuo kurios visai netoli esąs garsumas Kyffhauser paminklas (sic!), laikraštis toliau cituoja jau pačio Hans Maliska'os žodžius:

„Mano tarnyba neatatiko mano profesiniam išsirutuliojimui, tai buvo tik vienabėgė distancija! Su savo šefu, stoties viršininku, aš viską pat aptarnaudavau ir palaikiau geležinkelio judėjimą per visas bombų perkūnijas“.

Toliau nupasakojami visi Hans Maliska'os vargai, kaip jo medicinos studijos Europoje nuėjo niekais, nors jau buvo pasiekusios iki fizikumo, ir kaip šis medikas 1948 m. atvykęs į Kanadą pradėjo „sunkiausius kryžiaus kelius“, bandęs visą eilę darbų — farmacio, sanitaro, daktaro, namų sargo, medelių karpintojo, sodininko ir tt. Po keturių semestrų iš kandidato medicinos

Red. pastaba: Iš šio rašinio atrodo, kad ne dr. J. Maliska taip būtų pasisakęs, bet laikraščio korespondentas tam tikrais tikslais visa tai savaip interpretavęs. Tačiau tiksliau apie tai galės pasisakyti pats Dr. J. Maliska.

PASKUTINĖ NL GEGUŽINĖ

praėjo gana gražiai. Suvažia vo apie šimtinę mašinų.

KLB Hamiltono apylinkės valdybos vicepirmininkas K. Baronas padarė platų pranešimą apie Pirmąją Kanados Lietuvių Dieną, kurią organizuoja Hamiltono lietuviai.

Visą laiką vyko šokiai, kurių metų hamiltonietė p. Pavaite padainavo kelis šokiams pritaikytus lietuviškus šlagerius.

Kadangi oras buvo šiltas, (nors ir labai apsiniaukęs ir net su tendencija lyti), tai daugelis pikniko dalyvių maldėsi.

Piknike dalyvavo be jau minėtų hamiltonietė — p. Pavaite ir p. Barono dar jų ekskursijos dalyvis inž. Šešelgis, kuris juos į Montrealį savo mašina atvežė.

Gegužinėje dalyvavo iš Rochesterio pp. Avižienių šeima, kuri vieši pas pp. Norkeliūnus, nes p. Avižienienė yra p. Dominiko Norkeliūno sesuo. Visi svečiai rengėjų buvo pasveikinti.

Didelis ačiū gegužinės vietos savininkams pp. Vektieriams, kurie mielai suteikė NL gegužinės vietą; ačiū šios gegužinės talkininkams — p. Ginienei, p. Iz. Goriui, rinkusiems aukas; labai didelis ačiū p. Klemui Kiaušui, kuris mums talkino visas gegužines savo mašina ir mielu nuosirdu mums visas dienas išbudėjęs ir padėjęs mums kuo tikėtai galėdamos. Ačiū visiems tautiečiams, kurie dalyvavo gegužinėse - piknikuose ir tuo parėmė savąją spaudą.

KLCT ir NL.

DĖMESIO!

TORONTO LIETUVIŲ NAMAI

(235 Ossington Ave) š. m. rugsėjo m. 12 d., savo metinėms atšvęsti, ruošia

Iškilmingą Balių

Programoje: oficialioji dalis — TLN V-bos p-ko žodis. Meninė dalis.

Grieš gera muzika, veiks buietas su kietais ir miukštais gėrimais bei užkandžiais. Šokiai vyks didžiojoje salėje.

Baliaus metu priestato salėje vyks loterija bei fantų traukimas.

Staliukus - vietas galima užsisakyti iš anksto tel.: KE 3027. Pradžia 7,30 v. v. kviečiame plačiąją lietuvių visuomenę skaitlingai atsilankyti.

T. L. N. Valdyba.

KAIP TĄ SUPRASTI?

Išeinąs Kanadoje vokiškas laikraštis „Der Courier“, nacionalsocializmo kūrėjo, Otto Strasser'io, organas, liepos m. 23 d. 1953 m., straipsnyje „Europäische Aerzte „wachsen nach“ (Europėjiški gydytojai „prieauga“) rašo apie vieną jauną europietį, kuris įsigijo ilgai lauktą Kanados diplomą „Dr. med. dent“ ir jau atidarė savo kabinetą Verdune, Verdun Ave Nr. 5503 (spec. skelbimas!). Tai esąs Lietuvos vokiečiai.

Pažodžiui laikraštis rašo: „Tuomi užsiraikia filmas kovos per 8 metus dėl savo profesinės egzistencijos jauno vokiečių akademiko“. Pasakęs keletą komplimentų apie jo buvusią sunkią tarnybą Vokietijoje, kaip Reichsbahn (Reicho geležinkelio) Berka (Rode) tarnautojo, vietovė, nuo kurios visai netoli esąs garsumas Kyffhauser paminklas (sic!), laikraštis toliau cituoja jau pačio Hans Maliska'os žodžius:

„Mano tarnyba neatatiko mano profesiniam išsirutuliojimui, tai buvo tik vienabėgė distancija! Su savo šefu, stoties viršininku, aš viską pat aptarnaudavau ir palaikiau geležinkelio judėjimą per visas bombų perkūnijas“.

Toliau nupasakojami visi Hans Maliska'os vargai, kaip jo medicinos studijos Europoje nuėjo niekais, nors jau buvo pasiekusios iki fizikumo, ir kaip šis medikas 1948 m. atvykęs į Kanadą pradėjo „sunkiausius kryžiaus kelius“, bandęs visą eilę darbų — farmacio, sanitaro, daktaro, namų sargo, medelių karpintojo, sodininko ir tt. Po keturių semestrų iš kandidato medicinos

Red. pastaba: Iš šio rašinio atrodo, kad ne dr. J. Maliska taip būtų pasisakęs, bet laikraščio korespondentas tam tikrais tikslais visa tai savaip interpretavęs. Tačiau tiksliau apie tai galės pasisakyti pats Dr. J. Maliska.

PASKUTINĖ NL GEGUŽINĖ

praėjo gana gražiai. Suvažia vo apie šimtinę mašinų.

KLB Hamiltono apylinkės valdybos vicepirmininkas K. Baronas padarė platų pranešimą apie Pirmąją Kanados Lietuvių Dieną, kurią organizuoja Hamiltono lietuviai.

Visą laiką vyko šokiai, kurių metų hamiltonietė p. Pavaite padainavo kelis šokiams pritaikytus lietuviškus šlagerius.

Kadangi oras buvo šiltas, (nors ir labai apsiniaukęs ir net su tendencija lyti), tai daugelis pikniko dalyvių maldėsi.

Piknike dalyvavo be jau minėtų hamiltonietė — p. Pavaite ir p. Barono dar jų ekskursijos dalyvis inž. Šešelgis, kuris juos į Montrealį savo mašina atvežė.

Gegužinėje dalyvavo iš Rochesterio pp. Avižienių šeima, kuri vieši pas pp. Norkeliūnus, nes p. Avižienienė yra p. Dominiko Norkeliūno sesuo. Visi svečiai rengėjų buvo pasveikinti.

Didelis ačiū gegužinės vietos savininkams pp. Vektieriams, kurie mielai suteikė NL gegužinės vietą; ačiū šios gegužinės talkininkams — p. Ginienei, p. Iz. Goriui, rinkusiems aukas; labai didelis ačiū p. Klemui Kiaušui, kuris mums talkino visas gegužines savo mašina ir mielu nuosirdu mums visas dienas išbudėjęs ir padėjęs mums kuo tikėtai galėdamos. Ačiū visiems tautiečiams, kurie dalyvavo gegužinėse - piknikuose ir tuo parėmė savąją spaudą.

KLCT ir NL.

TORONTO

DĖL BAŽNYČIOS STATYMO FONDO.

Rugpjūčio 23 d. tėvai pranciškoni atidarė naują bažnyčios statymo fondą. Daugelis klausia: „O kur yra tas bažnyčios statymo fondas, kuriam visi pinigais aukoko per tris metus?“

Gegužės 24 d. visuotinis Sv. Jono Krikštytojo parapijos susirinkimas nesutiko su par. klebono kun. P. Ažubalio pasiūlymu panaudoti Bažnyčios Statymo Fondo pinigus Sv. Jono Kr. bažnyčios remontui, išrinko likvidacinę komisiją ir ją įgaliojo: parduoti B. S. F. nuosavybę Bloor gatvėje, sudaryti viso laiko apyskaitą ir suaukti parapijos susirinkimą.

Klebonas kun. P. Ažubalis be likvidacinės komisijos žinios pardavė B. S. F. nuosavybę Bloor gatvėje už 35.000 dol., o pinigų įnešė ne į bažnyčios St. Fondo einamąją sąskaitą, bet į atskirą parapijos kunigų vardu einamąją sąskaitą.

Žmonės pinigais aukoko, kaip tai buvo skelbiama spaudoje, susirinkimuose ir asmeniškai pinigais renkant, naujos bažnyčios statymui. Jei pasikeitė naujos bažnyčios statymo administratoriai, tai dar nereiškia, kad seni administratoriai savaip tvarkytų reikalus žmonių sudėtas aukas. Daugelis žmonių nori savo aukas atsiimti ir perduoti naujos bažnyčios statymo administratoriams — tėvams pranciškoniams, bet jiems jų aukos negrąžinamos. Tai pirmas lietuvių tarpe toks atsitikimas, kai aukos renkamos viename tikslu, o naudojamos prieš aukotojų valią visai kitam reikalui.

ATVIRAS LAIŠKAS

1953. VIII. 30 d. kun. Ažu balis paskelbė per pamokslą, kad visi aukotojai, aukoję Bažnyčios Statymo Fondo Valdybai ir dabar norintieji atsiimti aukas, paduoda kleb. Ažubalui pareiškimus, kuriuos jis pristatys kurijai. Mums visai nesuprantamas kleb. P. Ažubalio elgesys. Mes aukojome ne klebonui, bet BSF Valdybai naujos bažnyčios statymui. Kvituose visur buvo BSF Valdybos parašai, bet ne klebono.

Dr. A. VALADKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1081 Bloor St. W. - Toronto

priima ligonius ir gimdyves

šiokiadieniais nuo 2-4 pp. ir 6,30-8 v. v. arba pagal susitarimą tel. ME 2933

Margis Vaisinė

JONAS V. MARGIS — VAISTININKAS

19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W) Toronto.

Receptams naujiems ar seniems — tik paskambink ar parašyk — mes pristatysime kuo greičiausiai. Pristatymas visa me mieste VALTUI. Taip pat turime: trejos devyneris, ramunėlių, Celsijaus termometrų, (foto reikmenų, mažų vaikų valgių, 4711 odelono, vitaminų ir tt.

Telefonas MU 9543. Valandos 9 a. m — 9 p. m.

JONAS J. JUŠKAITIS

Vienintelis lietuvių kilmės Kanados pilietis, baigęs išklausyti visą teisių kursą Toronto Universiteto Juridiniame Fakultete.

932 Dundas W., Toronto, Canada. Tel. EM 6-4880.

(Iš tolimesnių vietovių galima kreiptis laiškais).

PIRMOJI LIETUVIŲ Real Estate Istaiga

TORONTE.

NUOSAVYBĖS ARBA BIZNIO PIRKIMO AR PARDAVIMO REIKALAI, PASKOLŲ GAVIMO, NAMŲ AR BIZNIO APKAINAVIMO IR TEISINGO PATARIMO REIKALAI KREIPKITES Į MŪSŲ ISTAIGĄ BE OBLIGACIJOS.

ESU TORONTO MIESTO GYVENTOJAS PER PASKUTINIUS 25 METUS.

AL GARBENS - Garbenis

REAL ESATE and BUSINESS BROKER

1486 DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont.

Vakaraš HY 1543.